

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TECHNISCH RAPPORT HOOFDSTUK 1 – GELIJKE KANSEN

De Staat van het Onderwijs 2015/2016

April 2017

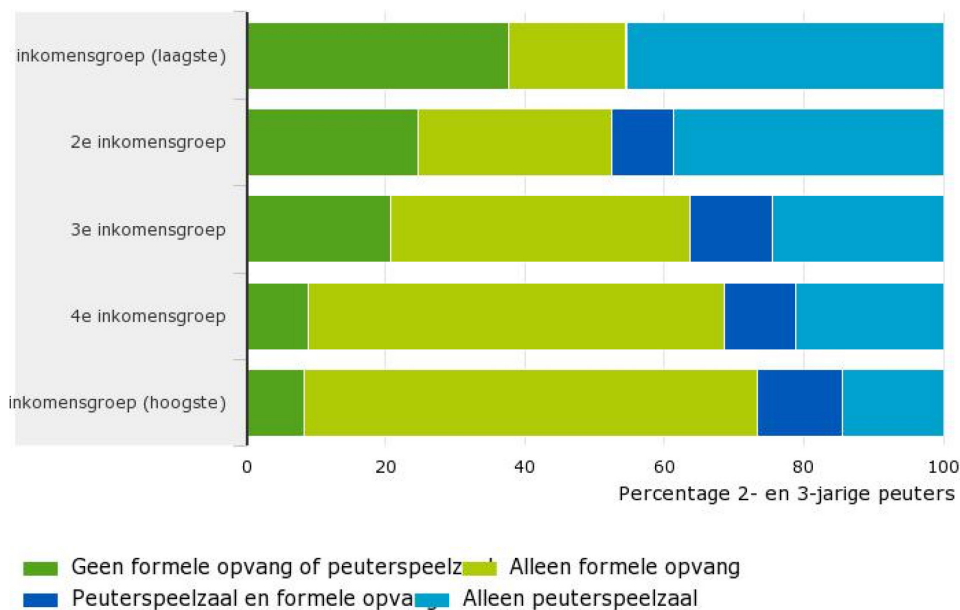

2a. Voor- en vroegschoolse educatie

Voor- en vroegschoolse educatie goed voor kwaliteit, maar groepen gescheiden

Figuur 1 Gebruik peuterspeelzalen en formele kinderopvang naar inkomen 2013

Gebruik peuterspeelzaal en formele kinderopvang bij peuters naar inkomen, 2013

Bron: CBS

Literatuur

- Inspectie van het Onderwijs (2017). Investeren loont! Eindrapportage monitor kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie in de 37 grote steden in 2015/2016. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.
<https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuws/2017/02/21/eindmonitor-kwaliteit-voor-en-vroegschoolse-educatie-q37-2015-2016>
- Leseman, P., & Veen, A. (red.) (2016). Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit van voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.
<http://www.kohnstammstituut.uva.nl/rapporten/pdf/ki951.pdf>
- CPB (2016). Kansrijk onderwijsbeleid. Den Haag: Centraal Planbureau (CPB).
<https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Boek-25-Kansrijk-Onderwijsbeleid.pdf>

- ROA (2016). Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2015. Maastricht: Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA).
http://roa.sbe.maastrichtuniversity.nl/roanew/wp-content/uploads/2016/07/ROA_R_2016_2.pdf

2b. De overgang PO-VO

Inleiding

De overgang van het primair onderwijs (po) naar het voortgezet onderwijs (vo) en de eerste jaren in de onderbouw zijn een belangrijke periode in ieders onderwijsloopbaan. Deze periode kent een viertal sleutelmomenten die van invloed zijn op het uiteindelijke eindniveau van een leerling in het voortgezet onderwijs: de eindtoets in groep 8, het schooladvies, de plaatsing in leerjaar 1 van het vo en de eerste jaren in het vo. Dit rapport *zoomt in* op elk van deze sleutelmomenten en heeft speciale aandacht voor de relatie tussen de sleutelmomenten met het opleidingsniveau van ouders.

Deze paragraaf behandelt eerst de gebruikte methoden en databestanden. Daarna bevat het een resultatensectie met conclusies over de bovengenoemde momenten.

Methoden en data

Methoden

Het gros van de analyses in dit TR bestaat uit kruistabellen. In de analyses is ook regelmatig gebruik gemaakt van logistische regressies en multinomiale logistische regressies. Logistische regressie meet de invloed die verklarende variabelen hebben op een te verklaren uitkomstvariabele die binair is. Een voorbeeld van een gebruikte binaire variabele is opstroom: een leerling kan opgestroomd zijn of niet. Bij multinomiale logistische regressie bestaat de uitkomstvariabele uit een categorale variabele met meer dan twee uitkomsten. Een voorbeeld hiervan is op- of afstroom in vijf categorieën: één niveau opstroom, half niveau opstroom, zelfde onderwijsniveau, half niveau afstroom en één niveau afstroom.

Na een logistische regressie kan de kans op een bepaalde uitkomst berekend worden, gegeven iemands eigenschappen. Dit wordt gedaan met behulp van *margins*. De berekende kansen zijn gecorrigeerd voor alle factoren die eerder in de regressie zijn meegenomen.

Schoolverschillen worden veelal in kaart gebracht door scatterplots waarin elk bolletje één school representeert. Verschillende gemiddelden worden tegen elkaar afgezet. Daarnaast wordt de Intra Class Correlation (ICC) over verschillende jaren voor verschillende variabelen gepresenteerd. Met de ICC wordt berekend welk aandeel van de variantie op het niveau van de scholen ligt, ten opzichte van de totale variantie. Een hoge ICC wijst op veel schoolverschillen en weinig verschillen tussen leerlingen binnen een school. Een lage ICC wijst op weinig schoolverschillen en veel verschillen tussen leerlingen binnen een school.

Ten slotte worden schoolverschillen gepresenteerd door te kijken naar uitkomstmaten van rendement en toetsscores, gecorrigeerd voor relevante factoren. De geobserveerde uitkomstmaat per school(niveau) wordt vergeleken met de voorspelde uitkomstmaat aan de hand van geobserveerde kenmerken als geslacht, etniciteit, cet-score en opleidingsniveau van leerlingen en de mate waarin de school in een stedelijk gebied ligt. Het verschil hierin kan verklaard worden aan de hand van niet waargenomen factoren, zowel leerlingfactoren als gedrag als schoolfactoren zoals de kwaliteit en manier van lesgeven.

Data

Alle analyses zijn gedaan op een selectie van het Stromenbestand van DUO. De selectie bevat alle leerlingen die tussen 2010-2011 en 2016-2017 op enig moment in groep 8 van het po of in leerjaar 1,2 of 3 in het vo heeft gezeten. Aan het doorstroombestand zijn cbs-microdata over het opleidingsniveau en het inkomen van ouders toegevoegd.

Bepaalde analyses worden uitsluitend gemaakt op de leerlingen die de centrale eindtoets (cet) van cito gemaakt hebben. Ook de analyses met betrekking tot het opleidingsniveau van ouders zijn gedraaid op een selectie van het bestand waarover deze informatie bekend is. Tabel 1 laat zien om hoeveel waarnemingen het per schooljaar gaat.

Tabel 1 Aantal waarnemingen per schooljaar (groep 8)

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
n totaal	196.959 100%	197.351 100%	198.883 100%	195.996 100%	196.178 100%	189.175 100%
n cet-makers	145.126 74%	151.193 77%	154.789 78%	152.876 78%	155.847 79%	137.810 73%
n opleidingsniveau ouders bekend	118.593 60%	123.388 63%	127.978 64%	130.760 67%	134.922 69%	133.154 70%
n cet-makers en opleidingsniveau ouders bekend	92.441 47%	99.010 50%	104.121 52%	106.446 54%	111.618 57%	100.951 53%

Bron: DUO Stromenbestand (2017) en CBS Microdata (2017)

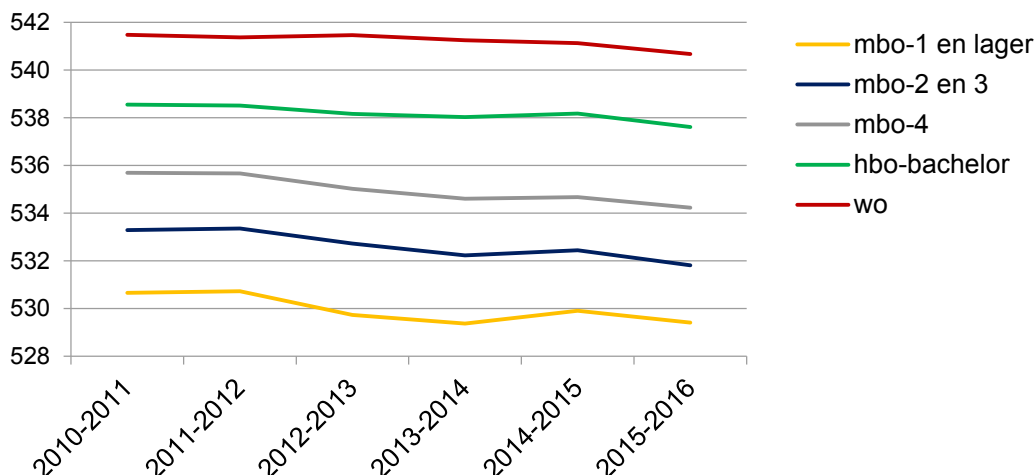
Dit rapport maakt gebruik van BRON-registraties van DUO, ook voor leerjaar 1. Er bestaan twijfels over de correctheid van de registraties van brugklassen binnen BRON. Onderzoek van de Onderwijsinspectie toont echter aan dat de registratie van brugklasniveaus met name verschilt van de werkelijke brugklasniveaus in de vmbo basisberoepsgerichte leerweg en vmbo kaderberoepsgerichte leerweg. Havo-, havo/vwo- en vwo-brugklassen worden over het algemeen goed geregistreerd binnen BRON. Daarom zullen we waar het gaat om brugklasvergelijkingen met name op deze onderwijsniveaus inzoomen.

Resultaten

Centrale eindtoets

De centrale eindtoets (cet) van cito is al sinds lange tijd veruit de meeste gebruikte eindtoets aan het einde van het basisonderwijs. De eindtoets werd altijd in februari afgenomen en is sinds 2014-2015 naar later in het schooljaar geschoven. Figuur 1 zet de ontwikkeling in gemiddelde scores op een rij per opleidingsniveau van ouders.

Figuur 2 Ontwikkeling (2010-2015) in gemiddelde score centrale eindtoets naar opleidingsniveau ouders

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

Tabel 2 Ontwikkeling score centrale eindtoets per opleidingsniveau ouders.

jaar groep	mbo-1 en lager	mbo-2 en 3	mbo-4	hbo-bachelor	wo
2010-2011	530,6	533,3	535,7	538,5	541,5
2011-2012	530,7	533,3	535,7	538,5	541,4
2012-2013	529,7	532,7	535,0	538,1	541,5
2013-2014	529,3	532,2	534,6	538,0	541,2
2014-2015	529,8	532,4	534,6	538,2	541,1
2015-2016	529,4	531,8	534,2	537,6	540,7

Bron: DUO Stroombestand (2017)

Tabel 3 Ontwikkeling standaard deviatie van score centrale eindtoets per brugklasniveau

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
pro	5,2	5,1	5,7	5,4	5,4
vmbo bb	5,9	5,6	6,4	6,7	7,6
vmbo bb/kb	6,1	5,9	6,5	6,8	7,7
vmbo kb	5,1	5,1	5,4	5,6	6,5
vmbo gt	4,8	4,7	5,0	5,2	5,9
vmbo gt/havo	4,4	4,4	4,7	4,9	5,6
havo	3,9	3,8	4,2	4,2	4,7
havo/vwo	4,0	4,1	4,4	4,5	5,0
vwo	3,0	3,0	3,2	3,3	3,6
breed	8,5	8,4	9,0	9,1	9,5

Bron: DUO Stroombestand (2017)

Een aantal conclusies volgen uit figuur 1 en tabel 2:

- Voor elk opleidingsniveau van ouders daalt de gemiddelde score op de centrale eindtoets.
- De constante daling is eenmalig onderbroken door een stijging onder met name de lage opleidingsniveaus in 2014-2015.
- In 2016-2017 is de gemiddelde score voor iedere vergelijkingsgroep weer gedaald.
- Binnen vrijwel elk brugklasniveau is de standaarddeviatie van de score op de centrale eindtoets de afgelopen twee jaar gestegen. Brugklassen worden diverser in termen van cognitieve capaciteiten.

Schooladvies

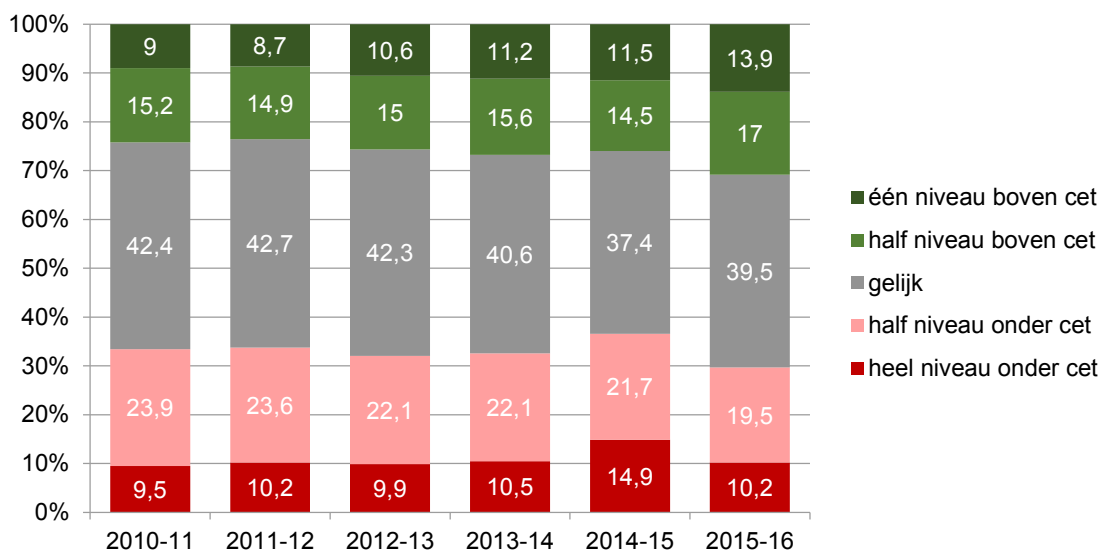
De plaats waarop een leerling begint in het voortgezet onderwijs wordt grotendeels bepaald door het schooladvies dat de leerling meekrijgt vanuit groep acht van de basisschool. Voorheen werd dit advies bepaald door de school op basis van het oordeel van leerkrachten en het resultaat van de gemaakte eindtoets. Sinds twee jaar maakt een leerling de eindtoets pas nadat het schooladvies bekend is. Daardoor is het oordeel van de leerkrachten bepalender geworden.

Tabel 4 Verdeling adviezen 2010-11 tot en met 2015-16

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
Pro	0,8	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9
vmbo bb	6,2	6,4	6,8	7,3	7,6	6,8
vmbo bb/kb	3,6	3,7	3,6	3,2	2,5	2,8
vmbo kb	7,8	8,3	9,1	10,2	11,4	10,6
vmbo kb/gt	3,3	2,7	2,7	2,2	1,9	2,5
vmbo gt	20	20,7	21,4	21,8	22,4	20,8
vmbo gt/havo	9,8	9,1	8	6,6	5,3	6,7
Havo	16,6	17,6	18,9	20,1	22,1	20,6
havo/vwo	13,1	11,7	9,6	7,9	6,1	7,6
Vwo	17,2	17,7	18,3	18,9	19,8	20,7
Breed	1,7	1,2	0,9	0,9	0,2	0,1

Bron: DUO Stroombestand (2017)

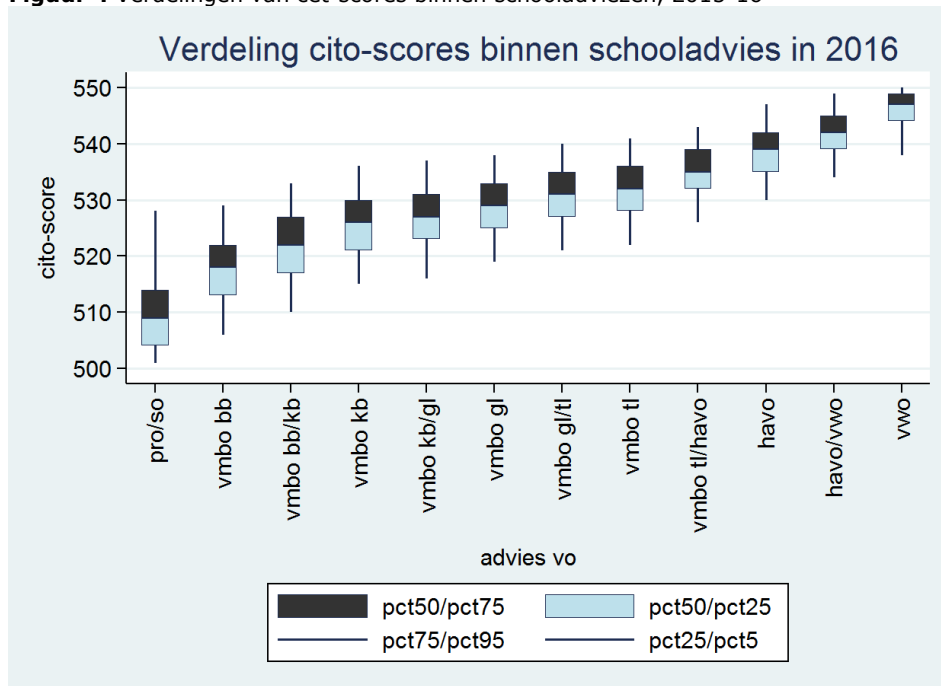
Figuur 3 Advies ten opzichte van cet-score

Bron: DUO Stroombestand (2017)

- Door de loop van de tijd heeft een steeds groter aandeel van de schoolverlaters een vwo-advies gekregen. In 2016 kreeg bijna 21 procent een vwo-advies.
- In 2014-15 heeft een groot gedeelte van de leerlingen een lager advies ontvangen dan men op basis van de cet zou verwachten. In 2015-16 zien we weer een daling van het aandeel lage adviezen en juist een stijging van het aandeel hoge adviezen ten opzichte van cet-scores.

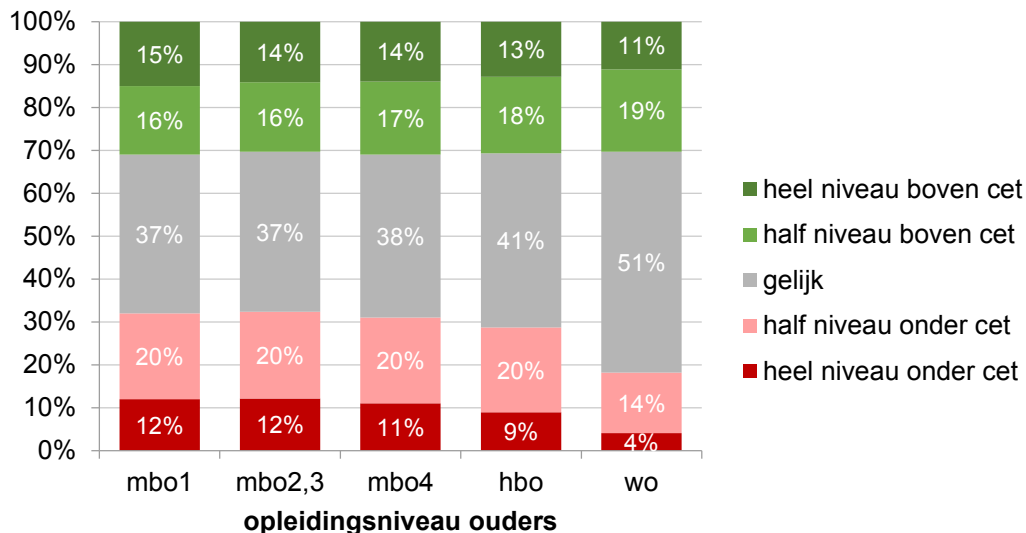
Figuur 4 Verdelingen van cet-scores binnen schooladviezen, 2015-16

Bron: DUO Stroombestand (2017)

- Er is veel overlap in cet-scores binnen schooladviezen. Dat maakt dat verschillende adviesniveaus wat betreft cognitieve prestaties van leerlingen op elkaar lijken.
- Een voorbeeld: met een cet-score van 530 krijgen veel leerlingen een advies vmbo kaderberoepsgerichte leerweg, maar evengoed hebben veel leerlingen een vmbo tl/havo-advies.

Figuur 5 Advisering ten opzichte van score centrale eindtoets naar opleidingsniveau ouders, 2015-2016 ruwe cijfers

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Leerlingen van wo-opgeleide ouders worden minder vaak een (half) niveau onder de cet-score geadviseerd dan leerlingen van lager opgeleide ouders.
- Deze percentages houden geen rekening met samenstellingseffecten: zo scoren leerlingen van hoger opgeleide ouders vaker hoog op de cet, waardoor een hoger advies niet mogelijk is. Andersom is voor de leerlingen die laag scoren op de cet een lager advies ook niet mogelijk.

Tabel 5 Kans op onder- en overadvisering in 2016 naar cet-score en opleidingsniveau ouders, ongecorrigeerd

	Onderadvisering (half niveau of meer)					Overadvisering (half niveau of meer)				
	mbo1	mbo2 en 3	mbo4	hbo- bachelor	wo	mbo1	mbo2 en 3	mbo4	hbo- bachelor	wo
529	34%	34%	29%	17%	13%	16%	15%	19%	28%	40%
530	34%	25%	25%	14%	7%	14%	19%	22%	30%	46%
531	28%	19%	19%	10%	5%	21%	25%	26%	34%	50%
532	19%	17%	14%	7%	4%	24%	27%	31%	43%	57%
533	67%	64%	59%	53%	34%	17%	22%	26%	32%	46%
534	60%	57%	56%	43%	32%	23%	25%	28%	39%	50%
535	51%	50%	43%	36%	24%	29%	34%	39%	49%	61%
536	43%	43%	36%	28%	19%	38%	42%	49%	57%	66%
537	50%	49%	43%	34%	22%	12%	11%	13%	17%	28%
538	47%	39%	37%	26%	16%	10%	12%	15%	22%	32%
539	40%	32%	27%	19%	11%	13%	16%	20%	26%	43%
540	73%	76%	73%	67%	47%	9%	9%	11%	16%	26%
541	66%	69%	64%	59%	41%	11%	15%	16%	22%	32%
542	61%	57%	55%	49%	34%	17%	24%	25%	28%	43%
543	53%	44%	49%	42%	27%	23%	31%	30%	37%	51%
544	48%	45%	41%	33%	19%	28%	35%	38%	45%	58%
545	53%	51%	48%	41%	27%					
546	43%	44%	41%	34%	19%					
547	36%	38%	31%	28%	16%					
548	29%	32%	19%	18%	10%					
549	25%	18%	17%	12%	5%					
550	9%	9%	6%	7%	3%					

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Binnen dezelfde cet-score is het voor leerlingen van hoger opgeleide ouders minder waarschijnlijk om lager geadviseerd te worden dan de cet-score dan voor leerlingen met lager opgeleide ouders. Andersom worden zij vaker hoger geadviseerd dan de score op de cet.
- Deze cijfers zijn niet gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken.

Tabel 6 Percentage onder- en overadvisering naar regio, 2015-2016, ongecorrigeerd

	heel niveau of meer onder cet	half niveau onder cet	gelijk aan cet	half niveau boven cet	heel niveau of meer boven cet
Oost-Groningen	19	25	35	13	8
Delfzijl en omgeving	12	27	34	16	11
Overig Groningen	13	20	38	15	13
Noord-Friesland	13	22	37	15	13
Zuidwest-Friesland	10	21	41	17	10
Zuidoost-Friesland	9	19	39	18	14
Noord-Drenthe	11	23	38	16	13
Zuidoost-Drenthe	16	24	37	13	9
Zuidwest-Drenthe	16	21	35	17	11
Noord-Overijssel	11	20	39	17	14
Zuidwest-Overijssel	10	19	39	19	14
Twente	14	24	36	15	11
Veluwe	14	21	37	15	13
Achterhoek	15	23	37	15	10
Arnhem/Nijmegen	8	19	40	18	14
Zuidwest-Gelderland	15	19	39	17	11
Utrecht	8	19	40	18	15
Kop van Noord-Holland	11	20	39	16	14
Alkmaar en omgeving	6	19	46	16	14
IJmond	10	17	41	18	14
Agglomeratie Haarlem	5	12	38	24	22
Zaanstreek	7	17	38	20	20
Groot-Amsterdam	5	12	45	21	17
Het Gooi en Vechtstreek	7	17	45	17	14
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	7	17	45	17	15
Agglomeratie 's-Gravenhage	7	17	49	16	12
Delft en Westland	5	16	44	18	17
Oost-Zuid-Holland	7	17	42	19	15
Groot-Rijnmond	7	18	43	18	14
Zuidoost-Zuid-Holland	9	21	37	17	17
Zeeuws-Vlaanderen	9	25	39	15	13
Overig Zeeland	8	19	40	18	15
West-Noord-Brabant	11	22	39	16	12
Midden-Noord-Brabant	10	21	37	17	15
Noordoost-Noord-Brabant	12	21	40	17	11
Zuidoost-Noord-Brabant	11	21	42	16	10
Noord-Limburg	17	24	37	14	9
Midden-Limburg	14	24	40	14	9
Zuid-Limburg	14	21	40	14	10
Flevoland	13	19	37	17	14

Bron: DUO Stroombestand (2017)

- In bepaalde regio's worden leerlingen veel vaker hoger geadviseerd dan de score op de cet dan in andere regio's. Het meest extreme voorbeeld daarvan is de agglomeratie Haarlem, maar ook Zaanstreek, Groot-Amsterdam, Delfland en Westland en Groot-Rijnmond adviseren systematisch hoog.
- Aan de andere kant zijn de adviezen in sommige regio's vaker lager dan de cet-score. Oost-Groningen, Noord-Limburg, Zuidoost-Drenthe, Zuidwest-Drenthe en Achterhoek springen eruit.

Tabel 7 Multinomiale logit-resultaten advisering ten opzichte van cet-score

één niveau onder cet-score	2013-14		2014-15		2015-16	
	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.
cito	.0246***	(.00144)	.0251***	(.00117)	.0226***	(.0015)
man						
vrouw	-.131***	(.0226)	.0732***	(.0185)	-.07**	(.0236)
Zonder migratieachtergrond						
Westerse migratieachtergrond	-.135**	(.0498)	-.0785	(.0404)	-.0754	(.051)
Niet-westerse	-.0826*	(.0354)	.112***	(.0281)	-.103**	(.0367)

migratieachtergrond			
Zeer sterk stedelijk			
Sterk stedelijk	.275*** (.0369)	.203*** (.0292)	.534*** (.0403)
Matig stedelijk	.316*** (.0402)	.316*** (.0321)	.633*** (.0437)
Weinig stedelijk	.515*** (.0385)	.491*** (.0312)	.891*** (.0425)
Niet stedelijk	.627*** (.0457)	.602*** (.038)	.924*** (.0504)
mbo-1 en lager			
mbo-2 en mbo-3	-.0836* (.0377)	-.11*** (.0319)	-.126** (.0402)
mbo-4	-.239*** (.0367)	-.266*** (.0311)	-.318*** (.0393)
hbo-bachelor	-.681*** (.038)	-.692*** (.0315)	-.752*** (.0397)
Wo	-1.35*** (.0446)	-1.41*** (.0361)	-1.58*** (.0479)
Constant	-14.5*** (.769)	-14.2*** (.626)	-13.6*** (.803)

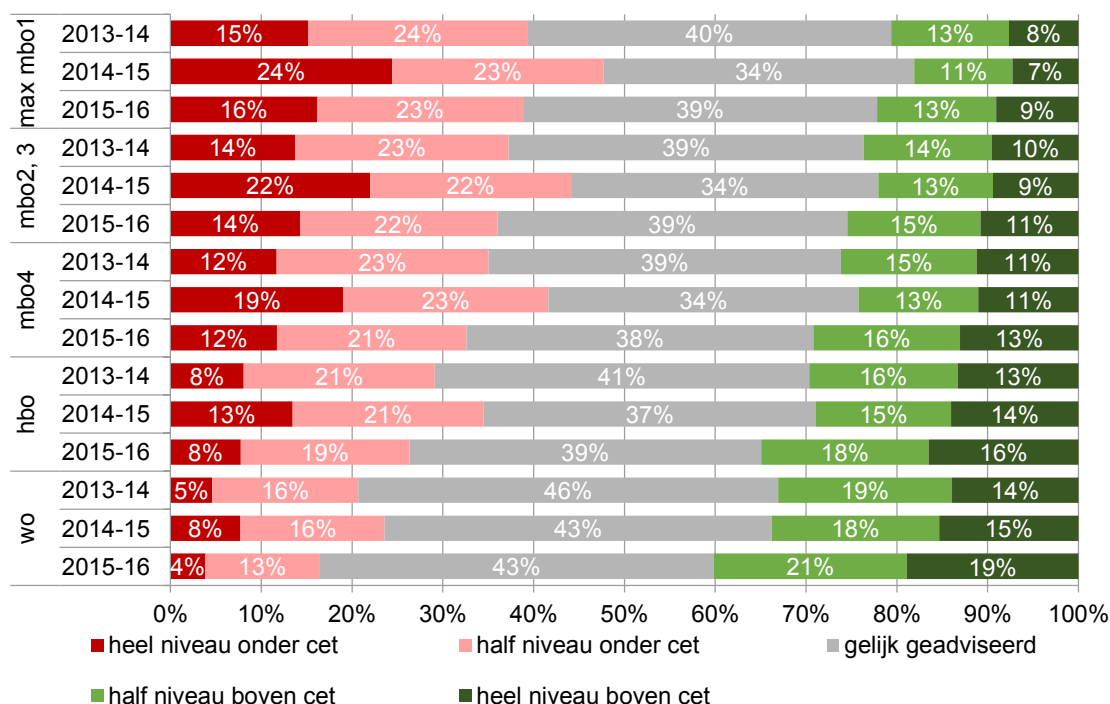
één niveau boven cet-score	2013-14		2014-15		2015-16	
	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.
Cito	-.128***	(.00134)	-.131***	(.00129)	-.135***	(.00131)
Man						
Vrouw	.0813***	(.0235)	-.156***	(.0229)	-.139***	(.0222)
Zonder migratieachtergrond						
Westerse migratieachtergrond	.0734	(.0485)	.0614	(.0471)	-.0571	(.0464)
Niet-westerse migratieachtergrond	-.123***	(.0339)	-.208***	(.0343)	-.271***	(.033)
Zeer sterk stedelijk						
Sterk stedelijk	-.0345	(.0339)	.0391	(.0332)	-.0151	(.0315)
Matig stedelijk	-.0678	(.0383)	.0106	(.0375)	-.0767*	(.0361)
Weinig stedelijk	-.243***	(.0384)	-.178***	(.0379)	-.199***	(.0368)
Niet stedelijk	-.374***	(.0507)	-.259***	(.0502)	-.27***	(.0482)
mbo-1 en lager						
mbo-2 en mbo-3	.315***	(.0399)	.362***	(.041)	.259***	(.0409)
mbo-4	.543***	(.0389)	.573***	(.04)	.544***	(.0395)
hbo-bachelor	.724***	(.0401)	.855***	(.0402)	.87***	(.0393)
Wo	.686***	(.0449)	.856***	(.044)	.968***	(.0425)
Constant	66.6***	(.704)	68***	(.676)	70.6***	(.69)
Observations	101890		108390		97603	

Significantieniveaus: *=0,1; **=0,05; ***=0,01

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Stedelijkheid is van grote invloed op de kans om een advies te krijgen dat één niveau boven of onder je cet-score ligt. Met name de kans op een lager advies dan de cet-score is kleiner in stedelijke gebieden. In landelijke gebieden is de kans op een hoger advies dan de cet-score kleiner.
- Leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond krijgen minder vaak een hoger advies dan de cet-score dan andere leerlingen. Ook krijgen zij minder vaak een lager advies dan de cet-score.
- De invloed van het opleidingsniveau van ouders is groot. Hoe hoger ouders opgeleid zijn, hoe kleiner de kans op een lager advies dan de cet-score en hoe groter de kans op een hoger advies dan de cet-score. Deze relatie lijkt te zijn versterkt in 2015-2016.

Figuur 6 Kans op lage en hoge adviezen ten opzichte van cet-score per opleidingsniveau ouders, gecorrigeerd voor cet-score, geslacht, etniciteit, stedelijkheid en opleidingsniveau ouders

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- De kans om een lager advies te krijgen dan de cet-score nam in 2014-2015 sterk toe voor alle groepen leerlingen, maar met name voor leerlingen van lager opgeleide ouders. Tegelijkertijd steeg de kans om een hoger advies te krijgen dan de cito-score een klein beetje.
- In 2015-2016 zien we een forse daling in de kans dat een leerling een lager advies krijgt dan de cito-score. De kans dat voor een leerling om een hoger advies te krijgen dan de cet-score neemt juist toe.
- Voor leerlingen van hoger opgeleide ouders is de kans om een hoger advies te krijgen, gecorrigeerd voor belangrijke factoren, veel groter dan voor leerlingen met lagere opgeleide ouders. De kans op een lager advies is voor leerlingen met hoger opgeleide ouders veel kleiner.

Tabel 8 Resultaten logistische regressie kans op bijstelling advies 2014-15 en 2015-16 bij leerlingen die een heel niveau of meer lager dan cet geadviseerd zijn

Kans op bijstelling advies	coëfficiënt	st.error	coëfficiënt	st.error
cito-uitslag	.0347***	-0.00159	.0313***	-0.00197
man				
vrouw	.0858***	-0.0229	.0719**	-0.0274
Zonder migratieachtergrond				
Westerse migratieachtergrond	.345***	-0.0474	.285***	-0.0575
Niet-westerse	.573***	-0.0312	.619***	-0.038
zeer sterk stedelijk	-.461***	-0.0354	-.442***	-0.0415
sterk stedelijk	-.482***	-0.0393	-.44***	-0.0464
matig stedelijk	-.615***	-0.0382	-.539***	-0.0456
weinig stedelijk	-.468***	-0.0452	-.444***	-0.055
mbo-1 en lager			0.0179	-0.0447
mbo-2 en mbo-3			0.049	-0.044
mbo-4			.124**	-0.0443
hbo-bachelor			.267***	-0.0521
wo				
Constant	-19.7***	-0.858	-18***	-1.05
Observations	46186		31561	
Pseudo R-squared	0.027		0.027	

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

Tabel 9 Resultaten logistische regressie kans op bijstelling advies 2014-15 en 2015-16 bij leerlingen die een half niveau of meer lager dan cet geadviseerd zijn

Kans op bijstelling advies	coëfficiënt	st.error	coëfficiënt	st.error
cito-uitslag	.0389***	-0.00135	.0393***	-0.00167
Man				
Vrouw	.0548**	-0.0184	.044*	-0.0217
Zonder migratieachtergrond				
Westerse	.305***	-0.037	.279***	-0.0441
Niet-westerse	.611***	-0.0243	.609***	-0.0297
zeer sterk stedelijk				
sterk stedelijk	-.585***	-0.0268	-.597***	-0.0311
matig stedelijk	-.556***	-0.0299	-.556***	-0.0351
weinig stedelijk	-.657***	-0.0294	-.624***	-0.0347
niet stedelijk	-.532***	-0.0361	-.554***	-0.0437
mbo-1 en lager			0.016	-0.0369
mbo-2 en mbo-3				
mbo-4			-0.017	-0.0361
hbo-bachelor			-0.048	-0.0359
Wo			0.029	-0.0399
Constant	-22.5***	-0.726	-22.7***	-0.898
Observations	105392		73715	
Pseudo R-squared	0.031		0.031	

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Van leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond die in aanmerking komen voor bijstelling van het advies wordt het advies vaker bijgesteld.
- Adviezen worden ook vaker bijgesteld in zeer sterk stedelijke gebieden.
- De invloed van het opleidingsniveau van ouders valt weg als gekeken wordt naar leerlingen die minimaal een half niveau onder de cet zijn geadviseerd. Bij leerlingen die minimaal een heel niveau te laag zijn geadviseerd maakt het opleidingsniveau van ouders wel uit: leerlingen met wo-opgeleide ouders hebben vaker te maken met herziening.

Plaatsing leerjaar 1 vo

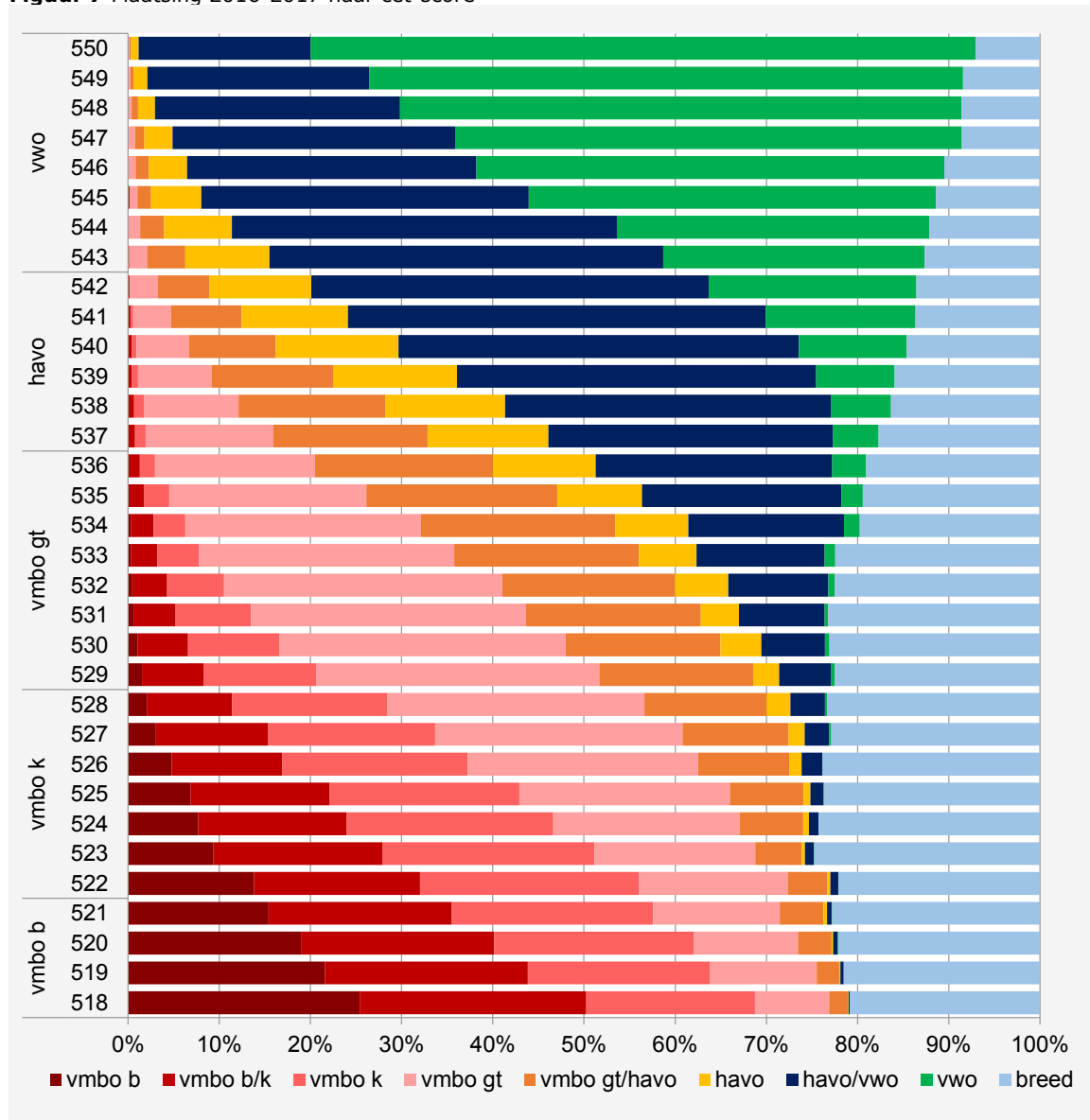
De plaatsing in het eerste leerjaar in het vo is een goede indicator voor het eindniveau dat in het vo bereikt wordt. Waar de overgangen tussen onderwijsniveaus in het vo onder druk staan, is de plaatsing in grote mate bepalend voor het eindniveau.

Tabel 10 Plaatsing in brugklas

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Pro	2,8	1,5	1,4	1,3	1,4	1,3	0
vmbo bb	4,7	4	4,2	4,5	4,8	4,3	4,6
vmbo bb/kb	5,8	5,3	5,6	5,3	5,3	4,9	5,8
vmbo kb	3,7	4,3	4,5	4,8	5,3	5,8	6,5
vmbo gt	10,8	12	12,6	12,9	13	13,3	13,1
vmbo gt/havo	10,3	10,5	10,3	10,4	9,8	9,9	9,5
Havo	3	3,4	3,7	4,1	4,9	5,8	5,9
havo/vwo	22,7	23,3	22,5	21,1	20,5	21	20,7
Vwo	11,3	12	12,7	13,6	14,1	15,2	15,8
Breed	24,8	23,8	22,6	21,8	20,8	18,5	18

Bron: DUO Stroombestand (2017)

Figuur 7 Plaatsing 2016-2017 naar cet-score

Bron: DUO Stroombestand (2017)

- Gegeven een bepaalde score op de cet kan een leerling in veel verschillende onderwijsniveaus geplaatst worden in het vo.
- Een leerling van cet-score 537 heeft bijvoorbeeld een goede kans om op vmbo gt geplaatst te worden, maar ook een havo/vwo-brugklas is goed mogelijk.

Tabel 11 Multinomiale logistische regressieresultaten plaatsing ten opzichte van cet-score

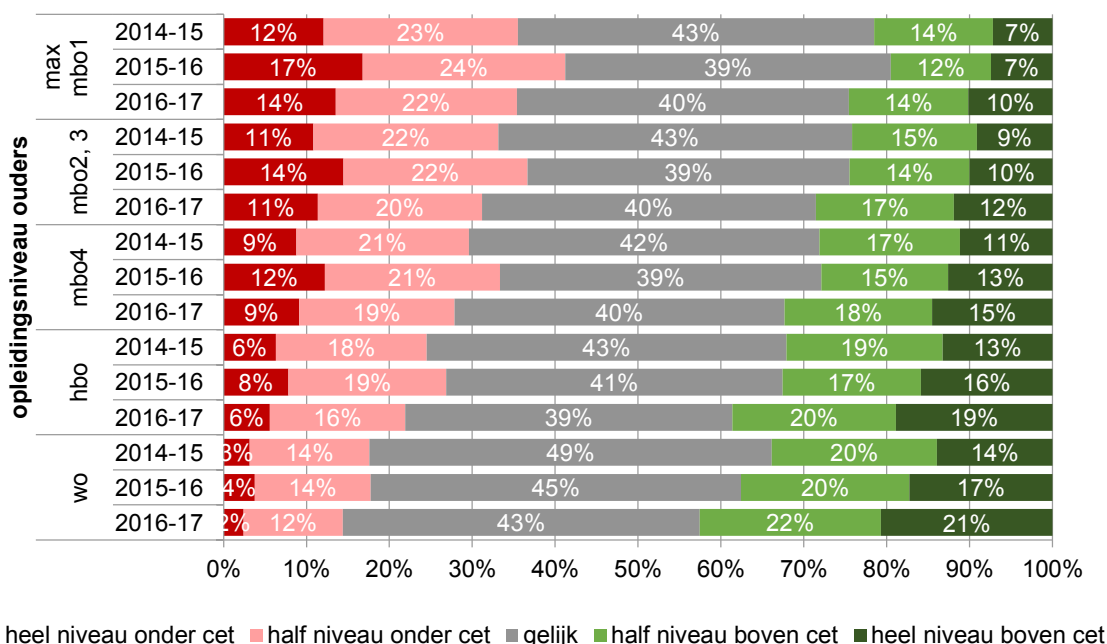
één niveau onder cet-score	2014-15		2015-16		2016-17	
	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.
	-		-			
Cito	.0269***	-0,00159	.0241***	-0,00145	-0,00083	-0,00174
Man						
Vrouw	-.187***	-0,0275	.0569*	-0,0241	-0,0253	-0,0284
Zonder migratieachtergrond						
Westerse migratieachtergrond	-.2**	-0,0623	-0,0971	-0,0542	-.136*	-0,0628
Niet-westerse migratieachtergrond	-.0993*	-0,0423	-.102**	-0,0372	-.332***	-0,0468
Zeer sterk stedelijk						
Sterk stedelijk	.426***	-0,0474	.286***	-0,0408	.35***	-0,0507
Matig stedelijk	.471***	-0,0515	.474***	-0,044	.519***	-0,0541
Weinig stedelijk	.746***	-0,0491	.686***	-0,0425	.789***	-0,052
Niet stedelijk	.876***	-0,058	.718***	-0,0511	.912***	-0,0604
mbo-1 en lager						
mbo-2 en mbo-3	-.0952*	-0,0437	-.13**	-0,0395	-.185***	-0,0468
mbo-4	-.291***	-0,0434	-.293***	-0,0388	-.397***	-0,046
hbo-bachelor	-.646***	-0,0454	-.781***	-0,0402	-.884***	-0,0473
Wo	-1.46***	-0,058	-1.61***	-0,0506	-1.82***	-0,0611
Constant	12.8***	-0,847	11.7***	-0,774	-1,07	-0,932

één niveau boven cet-score	2014-15		2015-16		2016-17	
	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.	coefficient	st.err.
Cito	-.119***	-0,00141	-.134***	-0,00137	-.126***	-0,00134
Man						
Vrouw	.0883***	-0,0253	-.124***	-0,0238	-.0669**	-0,0226
Zonder migratieachtergrond						
Westerse migratieachtergrond	0,0346	-0,0522	.101*	-0,049	-0,0435	-0,0473
Niet-westerse migratieachtergrond	-.128***	-0,0374	-.196***	-0,036	-.147***	-0,034
Zeer sterk stedelijk						
Sterk stedelijk	-.0629	-0,037	-.0802*	-0,0344	-.125***	-0,0323
Matig stedelijk	-.0952*	-0,0416	-.0975*	-0,0388	-.197***	-0,0368
Weinig stedelijk	-.227***	-0,0417	-.305***	-0,0395	-.389***	-0,0374
Niet stedelijk	-.178**	-0,0543	-.363***	-0,0528	-.4***	-0,0494
mbo-1 en lager						
mbo-2 en mbo-3	.29***	-0,0452	.411***	-0,0452	.212***	-0,043
mbo-4	.55***	-0,0439	.711***	-0,0436	.486***	-0,0415
hbo-bachelor	.747***	-0,0446	.978***	-0,0436	.856***	-0,0408
Wo	.703***	-0,0488	1.02***	-0,0468	.914***	-0,0439
Constant	61.5***	-0,745	69.9***	-0,725	65.9***	-0,706
Observations	82063		87599		82044	
Pseudo R2	0,06		0,075		0,073	

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Net als bij advisering is ook bij plaatsing de stedelijkheid, de etniciteit en het opleidingsniveau van ouders bepalend.
- Hoe groter de stedelijkheid, hoe groter de kans op plaatsing boven de cet-score en hoe kleiner de kans op plaatsing onder de cet-score.
- Leerlingen met hoger opgeleide ouders worden vaker hoger geplaatst dan de cet-score en minder vak lager geplaatst.

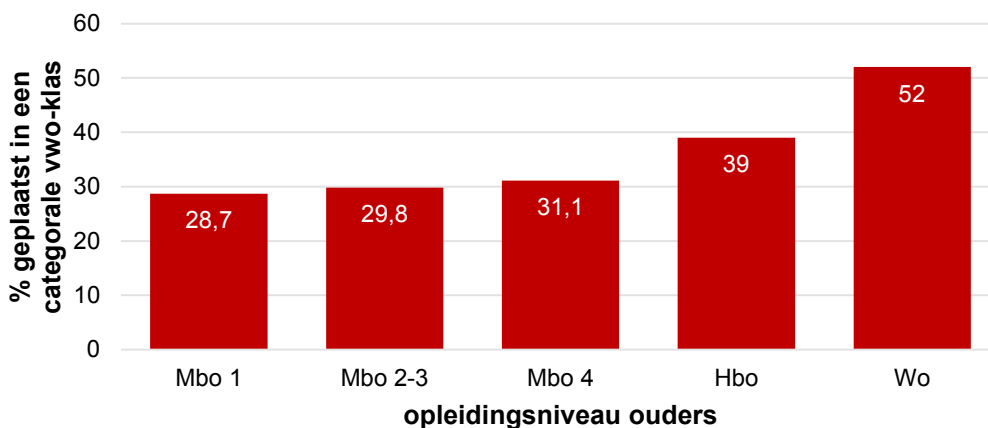
Figuur 8 Kans op lage en hoge plaatsing ten opzichte van cet-score per opleidingsniveau ouders, gecorrigeerd voor cet-score, geslacht, etniciteit, stedelijkheid en opleidingsniveau ouders

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- De kans op een hogere plaatsing dan de cet-score is voor iedere groep in 2016-2017 toegenomen.
- De kans op hogere plaatsing is voor leerlingen met wo-opgeleide ouders nog wel fors hoger dan voor leerlingen met lager opgeleide ouders. Andersom is hun kans op een lagere plaatsing dan de cet-score fors kleiner.

Figuur 9 Plaatsing in 2016-2017 van leerlingen met cet-score 545 naar opleidingsniveau ouders

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Van degenen met in 2015-16 een cet-score van 545 gaat lang niet iedereen naar een categorale vwo-klas. Er zijn grote verschillen naar het opleidingsniveau van ouders: slechts 28,7 procent van de leerlingen met mbo-1 opgeleide ouders gaat naar een categorale vwo-klas, van leerlingen met wo-opgeleide ouders is dat meer dan de helft.

Positie leerjaar 3 vo

Leerlingen in heterogene brugklassen sorteren zich in de in de onderbouw van het vo naar een bepaald onderwijsniveau. Eenmaal in leerjaar 3 op een bepaald onderwijsniveau aangekomen, is

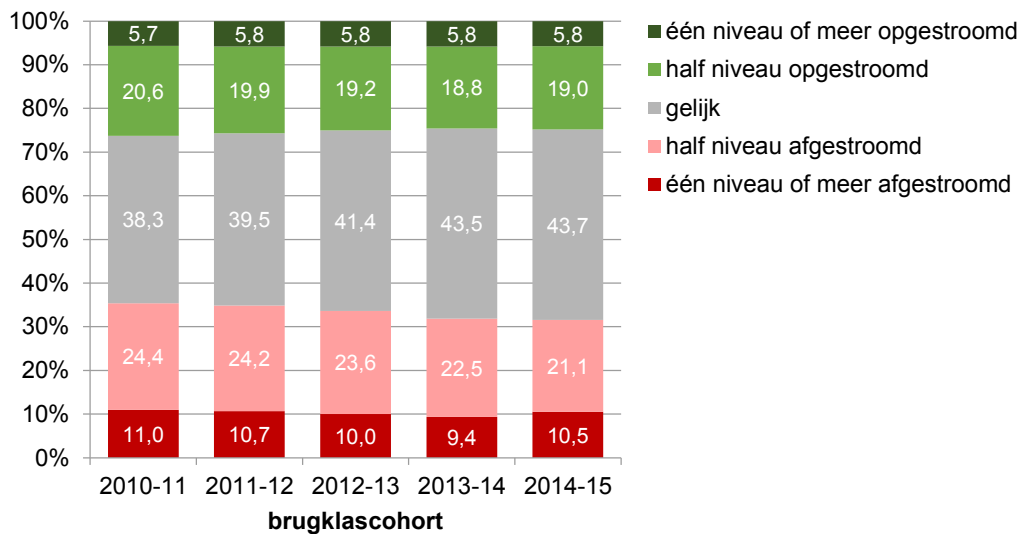
de kans zeer groot dat een diploma in dit onderwijsniveau behaald wordt. Deze paragraaf brengt de resultaten van switchen tussen niveaus in de onderbouw in kaart.

Tabel 12 Positie in leerjaar 3 (%)

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Pro	2,9	1,5	1,5	1,4	0
vmbo bb	10,5	9,2	8,9	8,8	5
vmbo kb	14,2	14,4	14,4	14,2	14,2
vmbo gt	26,2	27,9	28,1	28,3	26,8
Havo	20,5	21,6	21,8	22	25,1
havo/vwo	3,2	3,1	2,8	2,5	2,9
Vwo	22,6	22,4	22,4	22,9	26,1
	100	100	100	100	100

Bron: DUO Stroombestand (2017)

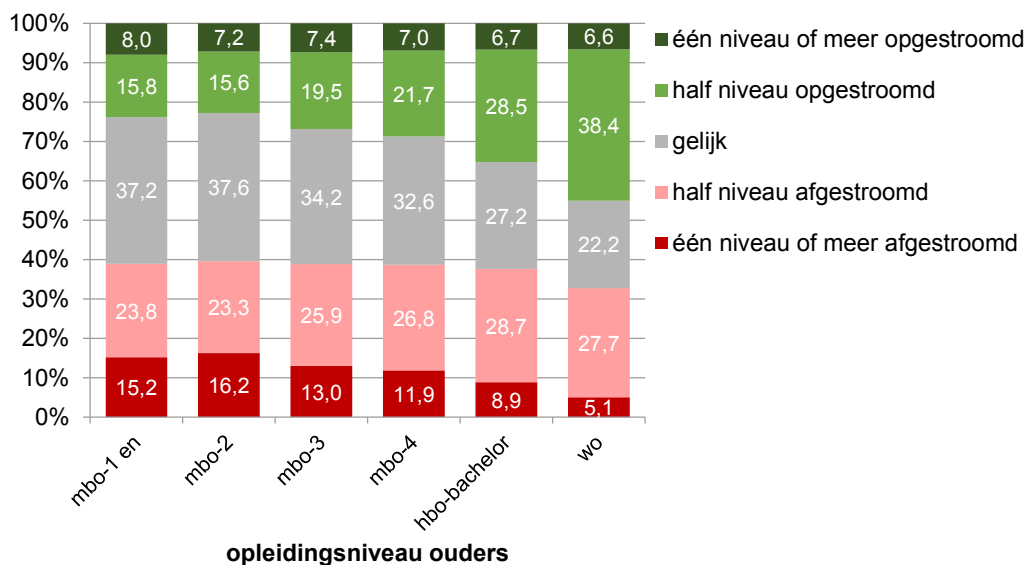
Figuur 10 Op- en afstroom ten opzichte van plaatsing in leerjaar 1

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Door de jaren heen stromen minder leerlingen een half niveau af. Meer leerlingen blijven op dezelfde plek als de plek waarop ze in leerjaar 1 het vo instroomden.
- Nog altijd meer leerlingen stromen af dan op.

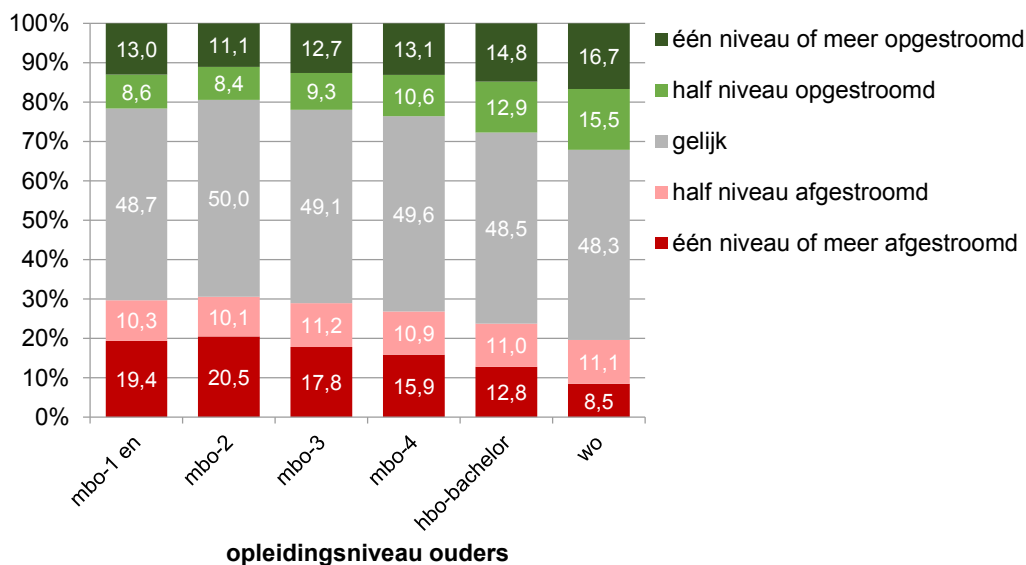
Figuur 11 Op- en afstroom ten opzichte van plaatsing in leerjaar 1 naar opleidingsniveau ouders, brugklascohort 2014-2015 zonder vwo in leerjaar 1

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

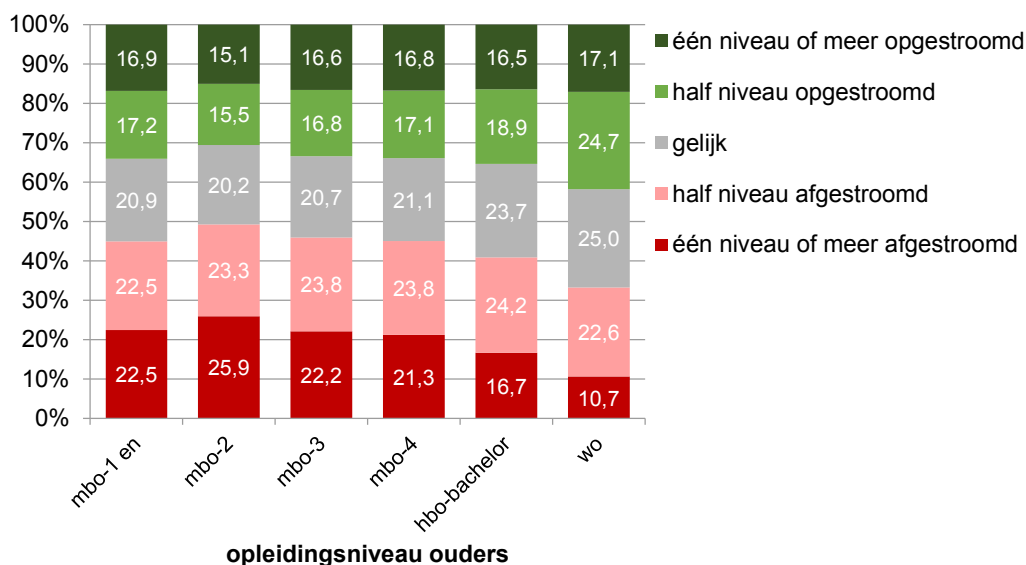
- Leerlingen met wo-opgeleide ouders stromen veel vaker op dan andere leerlingen. Met name de kans op een half niveau opstroom is voor hen veel hoger.
- Leerlingen met hoger opgeleide ouders hebben ook minder kans om een heel niveau af te stromen.
- De kansen op op- en afstroom van leerlingen met mbo-1 en mbo-2 opgeleide ouders lijken sterk op elkaar.

Figuur 12 Op- en afstroom ten opzichte van schooladvies naar opleidingsniveau ouders, brugklascohort 2014-2015 zonder vwo-advies

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

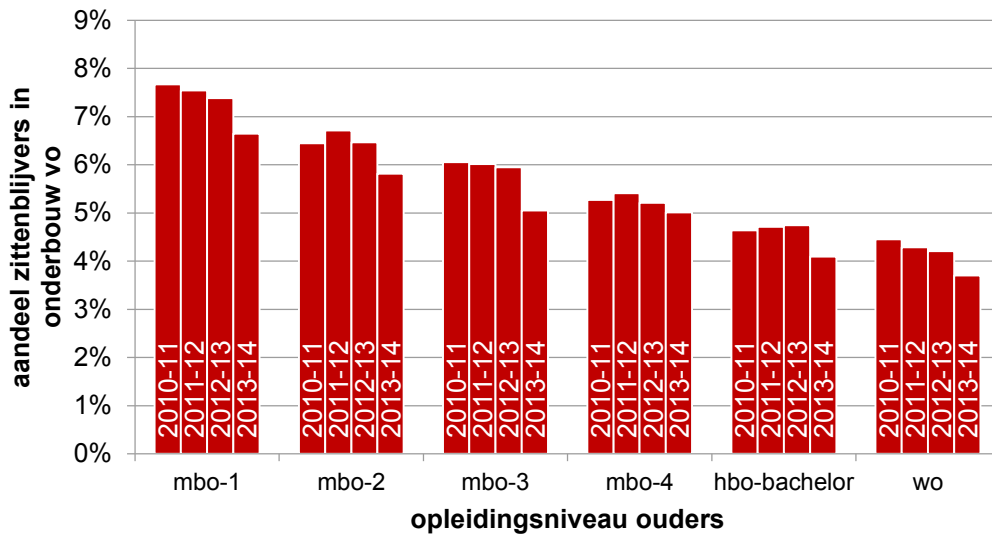
Figuur 13 Op- en afstroom ten opzichte van cet-score naar opleidingsniveau ouders, brugklascohort 2014-2015 zonder vwo-score cet

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Leerlingen met hoger opgeleide ouders belanden vaker op een hoger niveau dan het advies en de cet-score dan andere leerlingen.
- Ze belanden minder vaak op lagere onderwijsniveaus in leerjaar 3 dan het advies en cet-score.

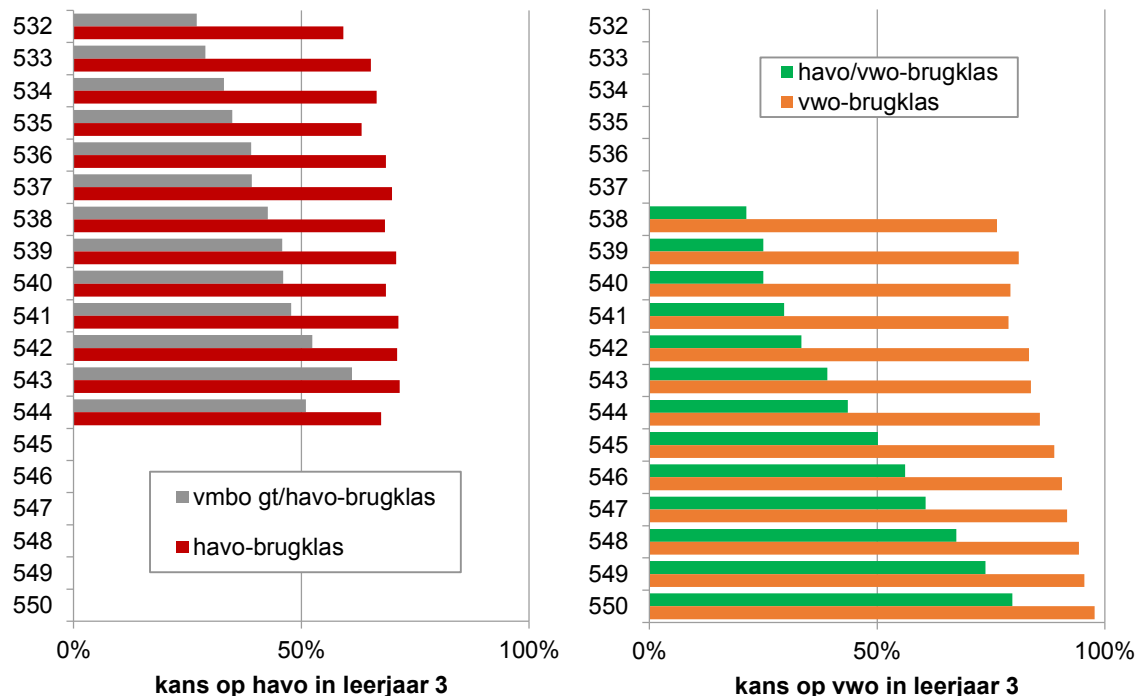
Figuur 14 Zittenblijvers onderbouw naar brugklasjaar en opleidingsniveau ouders

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Het aandeel zittenblijvers is de afgelopen jaren behoorlijk gedaald. Met name het brugklascohort van 2013-2014 is in de onderbouw minder blijven zitten.
- De grootste daling vond plaats bij leerlingen met mbo-3 opgeleide ouders en lager.
- Leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben een stuk kleinere kans om in de onderbouw van het vo een jaar vertraging op te lopen.

Figuur 15 Kans op havo en vwo in leerjaar 3 naar cet-score en type brugklas in 2014-2015

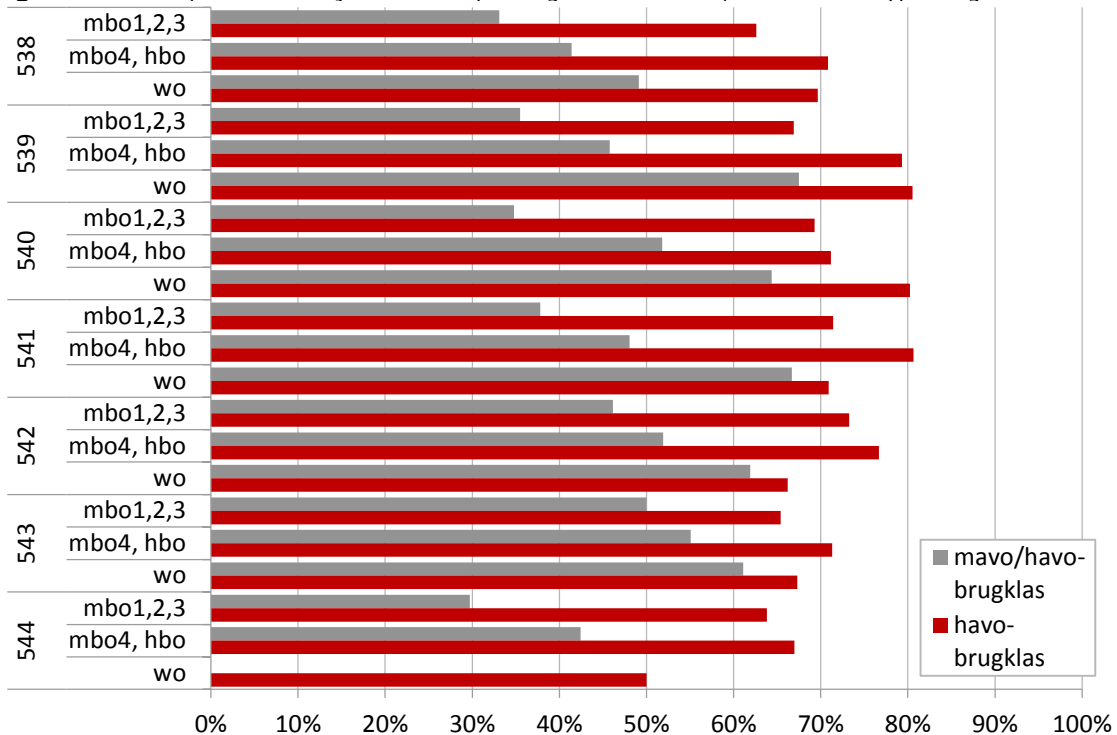

Bron: DUO Stroombestand (2017)

- Bij dezelfde cet-score maakt het veel uit voor je onderwijsniveau in leerjaar 3 of je start in een gemengde brugklas of een homogene. De kans om op havo te zitten is voor havo-brugklassers hoger dan voor vmbo gt/havo-brugklassers.

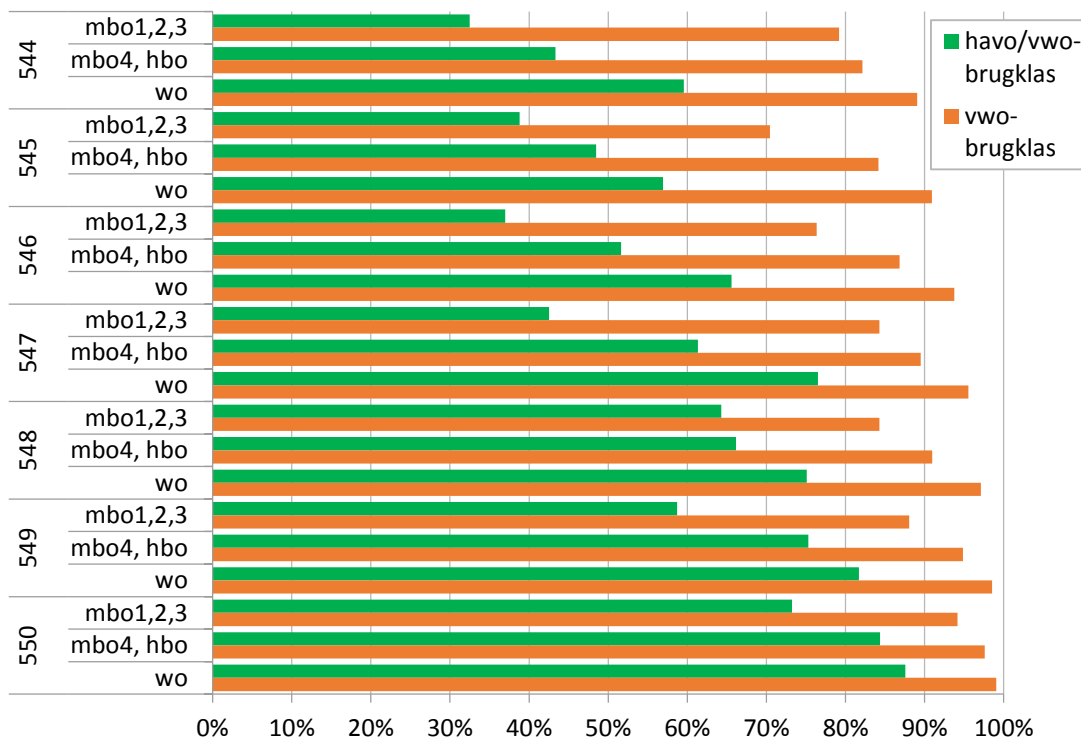
- Bij havo/vwo-brugklassen en vwo-brugklassen is het verschil nog groter. Iemand met cito-score 540 heeft 25 procent kans om in vwo 3 terecht te komen als hij/zij start in een havo/vwo brugklas, maar meer dan 75 procent als hij/zij start in een vwo-brugklas.

Figuur 16 Kans op havo in leerjaar 3 naar opleidingsniveau ouders, cet-score en type brugklas in 2014-2015

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

Figuur 17 Kans op vwo in leerjaar 3 naar opleidingsniveau ouders, cet-score en type brugklas in 2014-2015

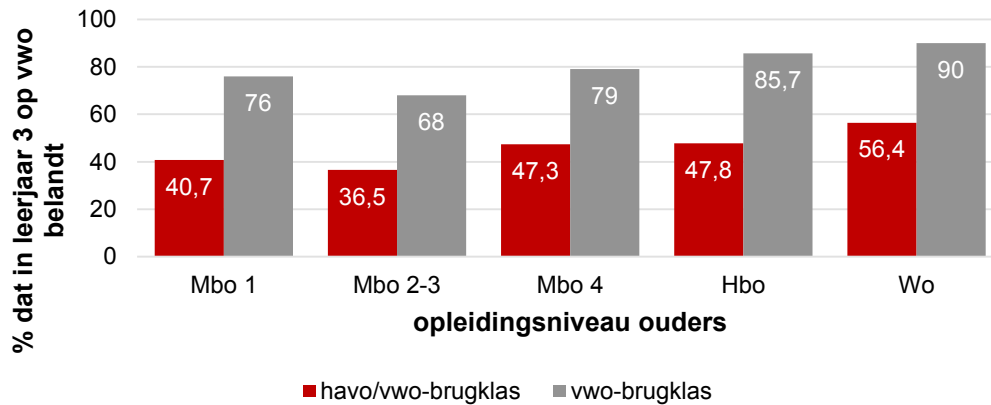

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Voor elke cito-score en brugklas is de kans dat een leerling havo haalt in leerjaar 3 hoger als

- de ouders hoger opgeleid zijn.
- Hetzelfde geldt voor vwo 3: leerlingen met hoger opgeleide ouders halen dat vaker bij dezelfde cet-score en dezelfde plaatsing.
- De kans dat een leerling met cet-score 544, brugklas vwo en laagopgeleide ouders in leerjaar 3 in het vwo komt is ongeveer even groot als dat van een leerling met cet-score 549, brugklas havo/vwo en hoogopgeleide ouders.

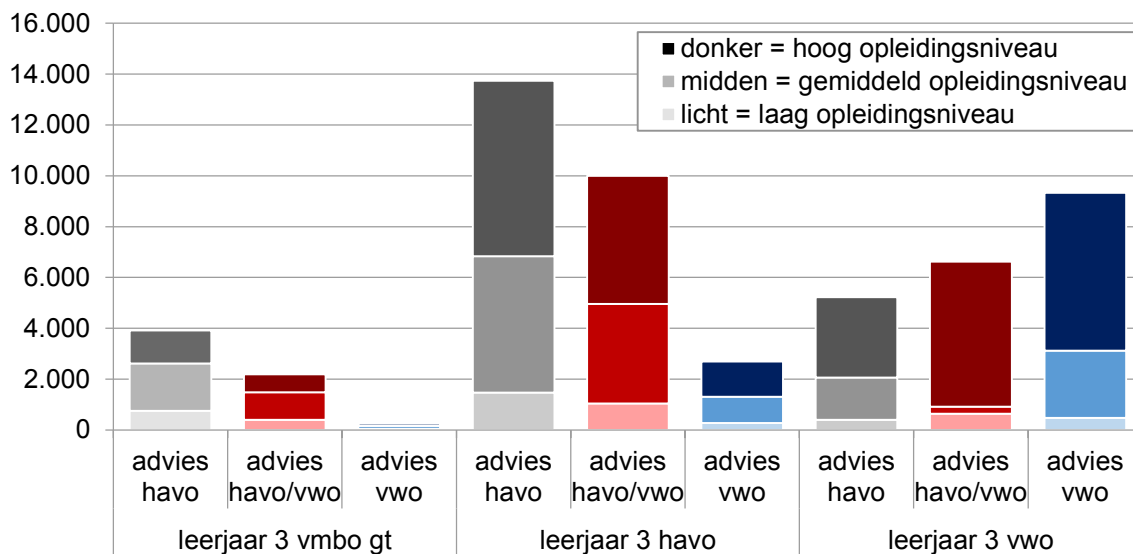
Figuur 18 Aandeel dat in leerjaar 3 op vwo belandt van het brugklascohort 2013-14 met cet-score 545, naar opleidingsniveau ouders en brugklas

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Ongeacht het startniveau halen leerlingen met hoger opgeleide ouders vaker het vwo in leerjaar 3 dan leerlingen met lager opgeleide ouders.

Figuur 19 Bestemming in leerjaar 3 van havo/vwo-brugklassers 2014-15 naar opleidingsniveau ouders en schooladvies

Bron: DUO Stroombestand (2017) en CBS Microdata (2017)

- Van havo/vwo-brugklassers gaan de meeste leerlingen naar havo in leerjaar 3.
- De meeste havo/vwo-brugklassers hebben een havo-advies.
- Degenen met een havo/vwo-advies gaan ook vaker naar havo in leerjaar 3.
- De leerlingen met een vwo-advies komen vaker in leerjaar 3 op het vwo terecht na de start in een havo/vwo brugklas.
- Van degenen met een havo- of een havo/vwo-advies die naar vwo gaan bestaat het grootste gedeelte uit leerlingen met hoogopgeleide ouders. Ook de vwo-geadviseerden die na havo/vwo naar het vwo gaan bestaat voornamelijk uit leerlingen met hoogopgeleide ouders.

2c Kansenongelijkheid in het mbo en ho

MBO

In deze paragraaf staan de resultaten centraal van het onderzoek naar het uitstroomniveau van mbo-loopbanen. We onderscheiden twee belangrijke mbo-opbrengsten bij deze uitstroom: 1) of studenten wel of geen diploma hebben behaald in het mbo en 2) wat het niveau is van het hoogst behaalde diploma. Onderzocht is of deze uitkomsten verschillen tussen studenten met een verschillende sociaaleconomische achtergrond (opleidingsniveau en inkomen van ouders), migratie-achtergrond en tussen mannelijke en vrouwelijke mbo-studenten.

Methode en materialen

2.1 Databronnen

- Meerjaren-opbrengstenbestand mbo;
- Stromenbestand DUO;
- Registerdata CBS.

In het meerjaren-opbrengstenbestand mbo is het mbo-niveau vastgesteld van studenten die het mbo uitstromen. De onderzoeksgroep omvat de studenten die bij aanvang van schooljaar (t) in het mbo zaten (inschrijving op 1-10) en bij aanvang van schooljaar (t+1) het mbo hebben verlaten (mbo-verlaters). Per student is het hoogst behaalde mbo-diplomaniveau bepaald.

In dit opbrengstenbestand bevinden zich kenmerken van de gevolgde mbo-opleiding, van de eerder gevolgde opleiding in het vo, en achtergrondkenmerken van mbo-studenten. Dit bestand is verrijkt met het cijfer van het centraal eindexamen vo, afkomstig uit het stromenbestand DUO, en het opleidingsniveau en inkomen van de ouders van studenten dat volgt uit registerdata beschikbaar gesteld door het CBS.

Aanvullende selecties:

- Laatste studiejaar vanaf 2010/11 en t/m 2014/15;
- Alleen studenten die jonger zijn dan 27 jaar in het laatste jaar mbo;
- Niet onderzocht zijn studenten waarvan de vooropleiding voortgezet onderwijs (vo) onbekend is, die een vmbo-diploma hebben van voor 2003 of die met een havo- of vwo-opleiding het vo hebben beëindigd.

2c.1 Operationalisering

We onderzoeken twee opbrengstmaten eindniveau MBO:

- 1) Al dan niet gediplomeerd het mbo verlaten (*wel of geen diploma*).
- 2) Als studenten een mbo-diploma hebben behaald, of het niveau van het hoogst behaalde diploma *lager dan, volgens, of hoger dan de verwachting* is op basis van de vooropleiding vo: zie onderstaand schema.

Tabel 13 Codeerschema - diplomaniveau mbo lager, volgens of hoger dan de verwachting

		MBO-eindniveau				
		Geen diploma	diploma			
			niveau 1	niveau 2	niveau 3	niveau 4
Vooropleiding vo	PRO		volgens	hoger	hoger	hoger
	Geen vmbo-diploma		lager	volgens	hoger	hoger

	VMBO BB		lager	volgens	hoger	hoger
	VMBO KB		lager	lager	volgens	hoger
	VMBO G/TL		lager	lager	lager	volgens

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017

Achtergrondkenmerken

- Geslacht (vrouw; man);
- Migratie-achtergrond (geen; westers; niet-westers 1^e generatie; niet-westers 2^e generatie);
- Hoogste opleidingsniveau ouders (maximaal mbo-1; mbo 2-4; hbo/wo; onbekend);
- Huishoudinkomen in het laatste inschrijffjaar VO (percentielen; kwartielen);
- Leeftijd 1 oktober laatste studiejaar mbo.

Opleidingskenmerken

- Gemiddeld centraal eindexamencijfer VO (GCE);
- Type MBO uitstroom (BOL voltijd; BOL deeltijd; BBL; Exameninschrijver);
- Sector MBO instroom (zorg; economie; techniek; groen; combinatie);
- Jaar - laatste studiejaar MBO (2010/11; ... ; 2014/15).

Resultaten

Bevindingen:

- Studenten met een migratie-achtergrond verlaten vaker zonder diploma het mbo (1.3);
- Studenten met een lagere sociaal-economische achtergrond (opleiding en inkomen ouders) verlaten vaker zonder diploma het mbo (1.6).
- Van diegenen die wel een diploma halen doen studenten met een migratie-achtergrond dit vaker op een hoger niveau dan verwacht mag worden op basis van een eerdere kwalificering in een meer theoretische vmbo vooropleiding (vmbo kader/gt). Onder studenten met een basisberoepsgerichte opleiding in het vo (vmbo-bl) of pro zien we dit niet: studenten met een migratie-achtergrond behalen dan even of minder vaak een hoger niveau in vergelijking met studenten zonder migratie-achtergrond (2.3)
- Met name onder studenten zonder migratie-achtergrond zien we dat wanneer de ouders een hoger inkomen hebben of een hoger opleidingsniveau, het meer voorkomt dat een hoger diplomaniveau wordt behaald (2.8).
- Ook als rekening wordt gehouden met andere achtergrond- en (voor)opleidingskenmerken van mbo-studenten, bestaan er verschillen naar geslacht, sociaal-economische – en migratie-achtergrond;
- Ook uit de regressiemodellen komt naar voren dat vrouwen een grotere kans hebben met een diploma het mbo te verlaten. En daarnaast dat dit diploma minder vaak lager is dan verwacht, en vaker hoger is dan verwacht dan bij mannen. Alleen voor studenten vanuit het praktijkonderwijs gaat dit sekse-verschil niet op (3.1 en 3.4);
- Studenten met een migratie-achtergrond verlaten vaker zonder diploma het mbo, dit geldt het sterkst voor studenten met een niet-westerse achtergrond van de 1^e generatie (3.2);
- Studenten met een migratie-achtergrond met een vmbo-kader of vmbo-theoretische leerweg als vooropleiding vo hebben een groter kans op een diplomaniveau dat respectievelijk hoger of volgens de verwachting is dan studenten zonder migratie-achtergrond; bij geen vmbo diploma, praktijkonderwijs, of vmb-basis als vooropleiding vo hebben studenten met een migratie-achtergrond een even grote of kleinere kans op een hoger dan verwacht diploma (3.4).
- Naarmate het opleidingsniveau of inkomen van ouders hoger is, hebben studenten een kleinere kans zonder diploma het mbo te verlaten en een grotere kans op een hoger diplomaniveau dan verwacht (3.2, 3.3, 3.5, 3.6).

Uitstroom mbo met of zonder diploma

Tabel 14 Percentage wel of geen mbo-diploma 2010/11 en 2014/15 naar migratie-achtergrond en per vooropleiding vo (n=122.080)

			Wel	Geen	Totaal
			%	%	%
Pro	2010/11	geen	77,9	22,1	100,0
		Westers	77,2	22,8	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	69,3	30,7	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	67,8	32,2	100,0
	2014/15	geen	90,3	9,7	100,0
		Westers	83,1	16,9	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	82,8	17,2	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	85,4	14,6	100,0
Geen vmbo diploma	2010/11	geen	65,1	34,9	100,0
		Westers	60,1	39,9	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	66,4	33,6	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	58,4	41,6	100,0
	2014/15	geen	77,8	22,2	100,0
		Westers	75,3	24,7	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	82,6	17,4	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	74,7	25,3	100,0
Vmbo BL	2010/11	geen	77,7	22,3	100,0
		Westers	68,8	31,2	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	70,1	29,9	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	67,8	32,2	100,0
	2014/15	geen	84,2	15,8	100,0
		Westers	78,4	21,6	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	79,1	20,9	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	77,2	22,8	100,0
Vmbo KL	2010/11	geen	80,6	19,4	100,0
		Westers	67,4	32,6	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	65,5	34,5	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	66,8	33,2	100,0
	2014/15	geen	86,5	13,5	100,0
		Westers	75,6	24,4	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	71,2	28,8	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	73,2	26,8	100,0
Vmbo G/TL	2010/11	geen	83,3	16,7	100,0
		Westers	72,1	27,9	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	68,2	31,8	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	72,3	27,7	100,0
	2014/15	geen	87,1	12,9	100,0
		Westers	79,1	20,9	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	74,9	25,1	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	77,8	22,2	100,0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 15 Percentage wel of geen mbo-diploma 2014/15 naar opleidingsniveau ouders (n=122.080) en inkomen ouders (n=119.887) per vooropleiding vo

			wel	geen	totaal
			%	%	%
Pro	Opleiding ouders	Max. mbo1	84,5	15,5	100,0
		Mbo-2-4	89,2	10,8	100,0
		Hbo/wo	90,6	9,4	100,0
		Onbekend	88,6	11,4	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	83,0	17,0	100,0
		2 ^e kwartiel	91,2	8,8	100,0
		3 ^e kwartiel	92,6	7,4	100,0
		Hoogste kwartiel	95,6	4,4	100,0
Geen vmbo diploma	Opleiding ouders	Max. mbo1	75,8	24,2	100,0
		Mbo-2-4	77,7	22,3	100,0
		Hbo/wo	74,7	25,3	100,0
		Onbekend	79,2	20,8	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	74,9	25,1	100,0
		2 ^e kwartiel	78,9	21,1	100,0
		3 ^e kwartiel	81,9	18,1	100,0
		Hoogste kwartiel	81,1	18,9	100,0
Vmbo BL	Opleiding ouders	Max. mbo1	77,9	22,1	100,0
		Mbo-2-4	82,6	17,4	100,0
		Hbo/wo	86,7	13,3	100,0
		Onbekend	84,2	15,8	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	75,8	24,2	100,0
		2 ^e kwartiel	83,1	16,9	100,0
		3 ^e kwartiel	86,5	13,5	100,0
		Hoogste kwartiel	87,9	12,1	100,0
Vmbo KL	Opleiding ouders	Max. mbo1	78,3	21,7	100,0
		Mbo-2-4	83,4	16,6	100,0
		Hbo/wo	84,8	15,2	100,0
		Onbekend	85,6	14,4	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	75,6	24,2	100,0
		2 ^e kwartiel	84,1	16,9	100,0
		3 ^e kwartiel	86,7	13,5	100,0
		Hoogste kwartiel	88,5	12,1	100,0
Vmbo G/TL	Opleiding ouders	Max. mbo1	82,0	18,0	100,0
		Mbo-2-4	84,6	15,4	100,0
		Hbo/wo	84,2	15,8	100,0
		Onbekend	87,3	12,7	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	78,6	21,4	100,0
		2 ^e kwartiel	85,5	14,5	100,0
		3 ^e kwartiel	87,8	12,2	100,0
		Hoogste kwartiel	87,6	12,4	100,0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 16 Percentage Mbo-diplomaniveau lager, volgens of hoger dan verwachting 2010/11 en 2014/15 naar migratie-achtergrond en per vooropleiding vo (n=101.833)

			Lager	volgens	hoger	totaal
Pro	2010/11	geen		57,5	42,5	100,0
		Westers		53,3	46,7	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie		53,1	46,9	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie		64,0	36,0	100,0
	2014/15	geen		40,2	59,8	100,0
		Westers		45,0	55,0	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie		38,8	61,2	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie		43,9	56,1	100,0
Geen vmbo diploma	2010/11	geen	29,9	40,7	29,4	100,0
		Westers	35,4	37,8	26,8	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	36,9	37,0	26,0	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	40,5	36,1	23,4	100,0
	2014/15	geen	26,6	38,9	34,5	100,0
		Westers	35,5	37,4	27,1	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	36,5	40,9	22,6	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	36,6	37,5	25,9	100,0
Vmbo BL	2010/11	geen	2,8	49,5	47,7	100,0
		Westers	3,6	53,1	43,3	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	2,4	48,3	49,3	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	2,1	52,3	45,6	100,0
	2014/15	geen	1,1	49,2	49,8	100,0
		Westers	0,7	50,8	48,5	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	1,0	49,4	49,6	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	0,8	50,7	48,5	100,0
Vmbo KL	2010/11	geen	18,2	33,2	48,5	100,0
		Westers	18,3	24,8	56,9	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	9,0	19,5	71,5	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	9,7	19,5	70,8	100,0
	2014/15	geen	16,5	35,9	47,6	100,0
		Westers	18,2	30,7	51,1	100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	9,4	27,3	63,4	100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	10,0	26,0	64,0	100,0
Vmbo G/TL	2010/11	geen	24,2	75,8		100,0
		Westers	24,1	75,9		100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	15,3	84,7		100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	15,5	84,5		100,0
	2014/15	geen	22,5	77,5		100,0
		Westers	20,9	79,1		100,0
		Niet-westers 1 ^e generatie	15,0	85,0		100,0
		Niet-westers 2 ^e generatie	14,2	85,8		100,0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 17 Percentage Mbo-diplomaniveau lager, volgens of hoger dan verwachting 2014/15 naar opleidingsniveau ouders (n=101.833) en inkomen ouders (n=100.317) per vooropleiding vo

			Lager	volgens	hoger	Totaal
			%	%	%	%
Pro	Opleiding ouders	Max. mbo1		44,3	55,7	100,0
		Mbo-2-4		37,3	62,7	100,0
		Hbo/wo		44,3	55,7	100,0
		Onbekend		40,8	59,2	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel		47,2	52,8	100,0
		2 ^e kwartiel		37,6	62,4	100,0
		3 ^e kwartiel		35,0	65,0	100,0
		Hoogste kwartiel		31,6	68,4	100,0
Geen vmbo diploma	Opleiding ouders	Max. mbo1	38,8	38,5	22,7	100,0
		Mbo-2-4	27,7	39,5	32,8	100,0
		Hbo/wo	17,6	31,8	50,6	100,0
		Onbekend	30,4	39,5	30,1	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	37,8	38,1	24,1	100,0
		2 ^e kwartiel	28,1	41,9	29,9	100,0
		3 ^e kwartiel	23,8	39,4	36,8	100,0
		Hoogste kwartiel	20,1	33,4	46,6	100,0
Vmbo BL	Opleiding ouders	Max. mbo1	1,3	53,3	45,5	100,0
		Mbo-2-4	0,9	49,6	49,5	100,0
		Hbo/wo	0,9	48,0	51,0	100,0
		Onbekend	0,9	47,4	51,6	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	1,3	53,2	45,5	100,0
		2 ^e kwartiel	1,0	49,9	49,1	100,0
		3 ^e kwartiel	0,8	47,0	52,2	100,0
		Hoogste kwartiel	0,6	46,4	53,0	100,0
Vmbo KL	Opleiding ouders	Max. mbo1	17,1	33,5	49,3	100,0
		Mbo-2-4	16,3	34,6	49,0	100,0
		Hbo/wo	12,4	29,2	58,4	100,0
		Onbekend	14,9	35,0	50,1	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	16,5	31,8	51,7	100,0
		2 ^e kwartiel	15,9	35,3	48,8	100,0
		3 ^e kwartiel	15,1	35,7	49,2	100,0
		Hoogste kwartiel	14,5	31,9	53,6	100,0
Vmbo G/TL	Opleiding ouders	Max. mbo1	23,1	76,9		100,0
		Mbo-2-4	22,6	77,4		100,0
		Hbo/wo	17,1	82,9		100,0
		Onbekend	21,4	78,6		100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	21,9	78,1		100,0
		2 ^e kwartiel	23,9	76,1		100,0
		3 ^e kwartiel	21,3	78,7		100,0
		Hoogste kwartiel	18,2	81,8		100,0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 18 Percentage Mbo-diplomaniveau lager, volgens of hoger dan verwachting 2014/15 naar opleidingsniveau ouders (76.208) en inkomen ouders (n=75.613) - studenten zonder migratie-achtergrond

			Lager	volgens	hoger	Totaal
			%	%	%	%
Pro	Opleiding ouders	Max. mbo1		49,0	51,0	100,0
		Mbo-2-4		36,4	63,6	100,0
		Hbo/wo		38,4	61,6	100,0
		Onbekend		37,5	62,5	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel		48,2	51,8	100,0
		2 ^e kwartiel		38,6	61,4	100,0
		3 ^e kwartiel		35,6	64,4	100,0
		Hoogste kwartiel		29,6	70,4	100,0
Geen vmbo diploma	Opleiding ouders	Max. mbo1	36,8	39,3	23,9	100,0
		Mbo-2-4	25,1	39,0	35,9	100,0
		Hbo/wo	15,1	31,6	53,3	100,0
		Onbekend	23,9	40,1	36,1	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	36,0	38,4	25,7	100,0
		2 ^e kwartiel	25,6	42,7	31,8	100,0
		3 ^e kwartiel	20,8	39,5	39,8	100,0
		Hoogste kwartiel	17,1	33,1	49,9	100,0
Vmbo BL	Opleiding ouders	Max. mbo1	1,5	54,2	44,3	100,0
		Mbo-2-4	1,0	49,0	49,9	100,0
		Hbo/wo	x	x	50,5	100,0
		Onbekend	0,9	47,0	52,0	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	1,8	55,5	42,7	100,0
		2 ^e kwartiel	1,0	49,9	49,1	100,0
		3 ^e kwartiel	0,9	46,1	53,1	100,0
		Hoogste kwartiel	0,6	46,5	53,0	100,0
Vmbo KL	Opleiding ouders	Max. mbo1	20,9	37,4	41,7	100,0
		Mbo-2-4	16,9	35,6	47,4	100,0
		Hbo/wo	12,6	30,4	56,9	100,0
		Onbekend	15,4	36,7	47,9	100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	20,7	36,0	43,2	100,0
		2 ^e kwartiel	16,9	37,0	46,1	100,0
		3 ^e kwartiel	15,3	36,7	48,1	100,0
		Hoogste kwartiel	14,5	32,6	52,9	100,0
Vmbo G/TL	Opleiding ouders	Max. mbo1	27,1	72,9		100,0
		Mbo-2-4	23,6	76,4		100,0
		Hbo/wo	17,4	82,6		100,0
		Onbekend	22,2	77,8		100,0
	Inkomen ouders	Laagste kwartiel	25,6	74,4		100,0
		2 ^e kwartiel	25,6	74,4		100,0
		3 ^e kwartiel	21,9	78,1		100,0
		Hoogste kwartiel	18,5	81,5		100,0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Resultaten regressie-analyse

Weergegeven zijn de resultaten van de kans op geen diploma en een lager of hoger diploma dan verwacht naar achtereenvolgens i) migratie-achtergrond en geslacht, ii) opleidingsniveau ouders en iii) inkomen ouders. De resultaten zijn per vo-vooropleiding gecontroleerd voor andere relevante leerling- en opleidingskenmerken, door middel van logistische regressie-analyse. De modeffecten zijn exponentiele coëfficiënten: 'oddsratio's' in het geval van binomiale -, en 'relative risk ratio's' in het geval van multinomiale regressie-analyse. Deze coëfficiënten drukken de relatieve kansverhoudingen uit tussen de categorieën op de betreffende uitkomst (bijvoorbeeld tussen mannen en vrouwen). Een gelijke kansverhouding geeft de waarde 1; een waarde lager dan 1 wil zeggen dat de kans op de uitkomst kleiner is in vergelijking met de referentiegroep; als de waarde hoger is dan >1 dan wijst dit op een grotere kans op de uitkomst dan de referentiecategorie.

Geen gediplomeerde uitstroom

Tabel 19 Logistische regressie kans geen diploma MBO (2014/15) op geslacht, migratie-achtergrond en controlevariabelen per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Geslacht					
Vrouw (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Man	1,045 (0,125)	1,117* (0,061)	1,377*** (0,062)	1,667*** (0,065)	2,147*** (0,068)
Migratie-achtergrond					
Geen (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Westers	1,795** (0,367)	0,977 (0,084)	1,370*** (0,104)	1,905*** (0,125)	1,781*** (0,097)
Niet-westers 1e generatie	1,489* (0,239)	0,682*** (0,056)	1,504*** (0,123)	2,491*** (0,203)	2,842*** (0,231)
Niet-westers 2e generatie	1,282 (0,168)	1,074 (0,063)	1,385*** (0,067)	1,863*** (0,085)	1,810*** (0,077)
Controlevariabelen					
Opleiding ouders	Ja	ja	Ja	Ja	Ja
Inkomen ouders (perc.)	Ja	ja	Ja	Ja	Ja
Leeftijd	Ja	ja	Ja	Ja	Ja
Type mbo	Ja	ja	Ja	Ja	Ja
Sector mbo	Ja	ja	Ja	ja	Ja
GCE vo	-	-	Ja	Ja	Ja
Model					
N	4074	12100	24917	29589	46891
Pseudo R ²	0,135	0,107	0,140	0,114	0,110

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Tabel 20 Logistische regressie van kans geen diploma MBO (2014/15) op opleiding ouders en controlevariabelen, per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Opleiding ouders					
Max. mbo-1 (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Mbo 2-4	0,729* (0,102)	0,972 (0,061)	0,800*** (0,038)	0,831*** (0,039)	0,878** (0,038)
Ho	0,623 (0,206)	1,316** (0,129)	0,614*** (0,060)	0,758*** (0,053)	0,859** (0,044)
Onbekend	0,711** (0,085)	0,887* (0,051)	0,705*** (0,031)	0,696*** (0,031)	0,707*** (0,030)
Controlevariabelen					
Geslacht	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Migratie-achtergrond	Ja	Ja	Ja	Ja	ja
Inkomen ouders	nee	nee	nee	nee	nee
Leeftijd	Ja	Ja	Ja	Ja	ja
Type mbo	Ja	Ja	Ja	Ja	ja
Sector mbo	Ja	Ja	Ja	ja	ja
GCE vo	-	-	Ja	Ja	ja
model					
n	4074	12100	24917	29589	46891
Pseudo R ²	0,121	0,104	0,133	0,108	0,105

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Tabel 21 Logistische regressie van kans geen diploma MBO (2014/15) op inkomen ouders en controlevariabelen, per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Inkomen ouders					
Laagste kwartiel (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2e kwartiel	0,510*** (0,066)	0,829** (0,048)	0,693*** (0,031)	0,704*** (0,031)	0,697*** (0,028)
3e kwartiel	0,423*** (0,068)	0,702*** (0,048)	0,563*** (0,028)	0,619*** (0,028)	0,579*** (0,023)
Hoogste kwartiel	0,267*** (0,084)	0,759** (0,068)	0,485*** (0,033)	0,507*** (0,029)	0,572*** (0,025)
Controlevariabelen					
Geslacht	Ja	ja	ja	Ja	Ja
Migratie-achtergrond	Ja	ja	ja	Ja	Ja
Opleiding ouders	nee	nee	nee	nee	nee
Leeftijd	Ja	ja	ja	Ja	Ja
Type mbo	Ja	ja	ja	Ja	Ja
Sector mbo	Ja	ja	ja	ja	Ja
GCE vo	-	-	ja	Ja	Ja
model					
n	4074	12100	24917	29589	46891
Pseudo R ²	0,136	0,105	0,138	0,112	0,108

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Diplomaniveau lager of hoger dan verwacht

Weergegeven zijn de resultaten van multinomiale logistische regressiemodellen. Bepaald zijn de effecten op de kans op een lager of hoger dan verwacht diplomaniveau, in vergelijking met een diploma op het verwachte niveau. De controlevariabelen per model zijn dezelfde als bij voorgaande tabellen.

Tabel 22 Logistische regressie van kans op lager of hoger diplomaniveau MBO dan verwacht (2014/15) op geslacht, migratie-achtergrond en controlevariabelen, per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Lager dan verwacht					
Geslacht (ref.)					
Vrouw		1,000	1,000	1,000	1,000
Man		1,120 (0,075)	1,206 (0,243)	1,813*** (0,094)	2,033*** (0,062)
Migratie-achtergrond					
Geen (ref.)		1,000	1,000	1,000	1,000
Westers		1,156 (0,122)	0,629 (0,250)	1,312** (0,120)	0,936 (0,056)
Niet-westers 1e generatie		1,308** (0,118)	0,577 (0,215)	0,846 (0,129)	0,521*** (0,059)
Niet-westers 2e generatie		1,358*** (0,099)	0,539** (0,128)	0,789** (0,060)	0,535*** (0,028)
Controlevariabelen		ja	ja	ja	ja
Hoger dan verwacht					
Geslacht					
Vrouw (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	
Man	1,354** (0,131)	0,660*** (0,041)	0,688*** (0,027)	0,733*** (0,027)	
Migratie-achtergrond					
Geen (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	
Westers	0,781 (0,139)	0,797* (0,082)	0,861* (0,063)	1,119 (0,080)	
Niet-westers 1e generatie	0,856 (0,113)	0,511*** (0,046)	0,737*** (0,056)	1,504*** (0,142)	
Niet-westers 2e generatie	0,810* (0,082)	0,795** (0,056)	0,964 (0,044)	1,743*** (0,086)	
Controlevariabelen	Ja	Ja	Ja	ja	
Model					
N	3589	9423	20588	24772	40261
Pseudo R ²	0,216	0,186	0,158	0,125	0,138

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Tabel 23 Logistische regressie van kans lager of hoger diplomaniveau MBO dan verwacht (2014/15) op opleiding ouders en controlevariabelen, per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Lager dan verwacht					
Opleiding ouders					
Max. mbo-1 (ref.)		1,000	1,000	1,000	1,000
Mbo 2-4		0,743*** (0,056)	0,743 (0,151)	0,872* (0,052)	0,874** (0,038)
Hbo/wo		0,585*** (0,085)	0,958 (0,337)	0,779** (0,071)	0,596*** (0,032)
Onbekend		0,742*** (0,049)	0,739 (0,137)	0,743*** (0,042)	0,785*** (0,033)

Controlevariabelen		ja	Ja	Ja	ja
Hoger dan verwacht					
Opleiding ouders					
Max. mbo-1 (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	
Mbo 2-4	1,352** (0,144)	1,437*** (0,106)	1,253*** (0,055)	1,092 (0,049)	
Hbo/wo	1,082 (0,251)	2,971*** (0,334)	1,258** (0,098)	1,470*** (0,095)	
Onbekend	1,276** (0,119)	1,347*** (0,091)	1,405*** (0,057)	1,150** (0,049)	
Controlevariabelen	Ja	Ja	Ja	ja	
model					
n	3589	9423	20588	24772	40261
Pseudo R ²	0,205	0,180	0,156	0,124	0,135

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Tabel 24 Logistische regressie van kans lager of hoger diplomaniveau MBO dan verwacht (2014/15) op inkomen ouders en controlevariabelen, per vooropleiding vo

	PRO	Geen vmbo	Vmbo B	Vmbo K	Vmbo GT
Lager dan verwacht					
Inkomen ouders					
Laagste kwartiel (ref.)		1,000	1,000	1,000	1,000
2e kwartiel		0,713*** (0,049)	0,728 (0,137)	0,847** (0,049)	0,959 (0,040)
3e kwartiel		0,656*** (0,053)	0,647* (0,134)	0,794*** (0,047)	0,776*** (0,032)
Hoogste kwartiel		0,647*** (0,075)	0,471* (0,140)	0,803** (0,055)	0,613*** (0,028)
Controlevariabelen		Ja	Ja	Ja	ja
Hoger dan verwacht					
Inkomen ouders					
Laagste kwartiel (ref.)	1,000	1,000	1,000	1,000	
2e kwartiel	1,651*** (0,159)	1,108 (0,074)	1,182*** (0,050)	1,002 (0,044)	
3e kwartiel	2,197*** (0,250)	1,519*** (0,112)	1,377*** (0,061)	1,088 (0,048)	
Hoogste kwartiel	2,240*** (0,378)	2,411*** (0,229)	1,468*** (0,081)	1,395*** (0,072)	
Controlevariabelen	Ja	ja	ja	Ja	
Model					
n	3589	9423	20588	24772	40261
Pseudo R ²	0,216	0,181	0,156	0,124	0,136

Bron: Inspectie van het onderwijs, 2016

Geëxponentieerde coëfficiënten; standaardfouten tussen haken

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

2c.2 Kans op instroom hoger onderwijs neemt niet verder af

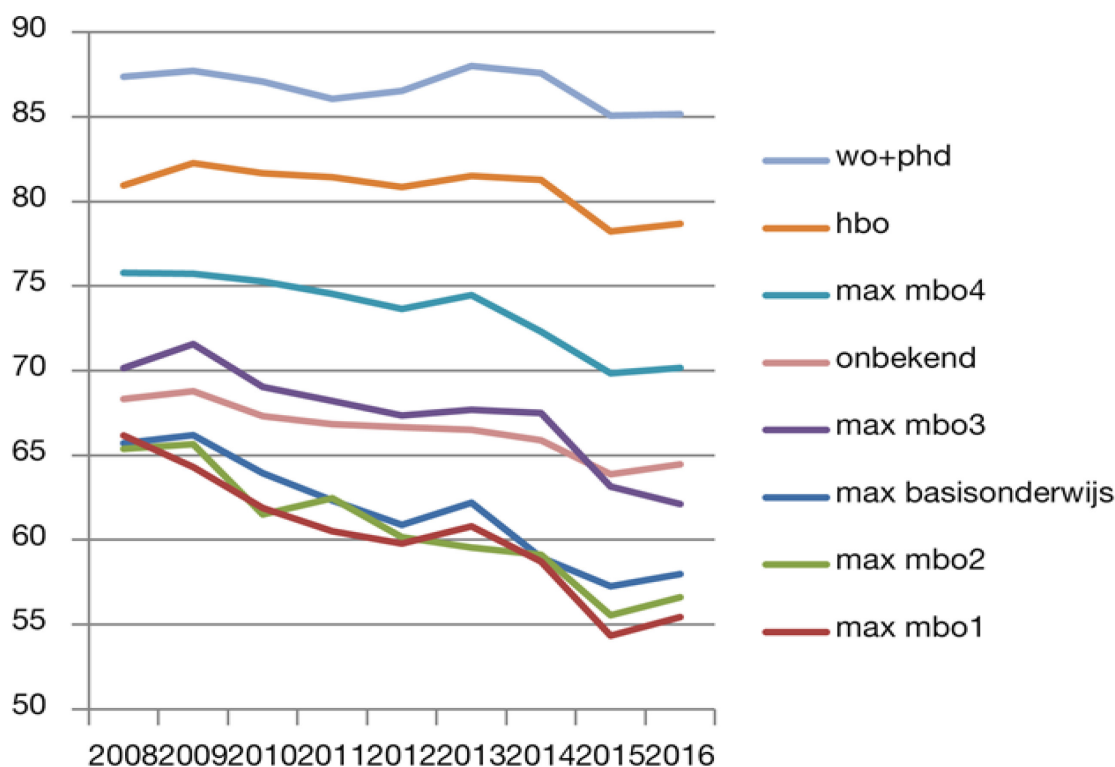
Hieronder staat de instroomkans in het hoger onderwijs voor alle gediplomeerden die in het hoger onderwijs in kunnen stromen (havisten, vwo-ers en mbo4-gediplomeerden. We hebben de instroomkans in het hoger onderwijs weergegeven over de periode 2008-2016, uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders. De directe instroom en de instroom na 1 jaar zijn hierin samengenomen. Voor 2016 is het percentage instroom na een jaar geschat, hiervoor hebben we het gemiddelde van 2010-2011 genomen (voor de beleidswijzigingen).

Tabel 25 Percentage gediplomeerde totale instroom (inclusief tussenjaar) in ho per vooropleiding naar hoogst genoten opleiding ouders, examenjaar 200708-201516

	Opleidingsniveau ouders						
	Basisonderwijs	mbo1	mbo2	mbo3	mbo4	hbo	wo
2008	65,72	66,17	65,38	70,15	75,78	80,95	87,37
2009	66,19	64,31	65,66	71,57	75,73	82,26	87,72
2010	63,94	61,89	61,51	69,04	75,28	81,67	87,08
2011	62,33	60,51	62,46	68,21	74,54	81,43	86,06
2012	60,89	59,79	60,16	67,35	73,65	80,85	86,53
2013	62,20	60,80	59,55	67,69	74,46	81,51	88,00
2014	58,96	58,72	59,12	67,50	72,31	81,27	87,58
2015	57,26	54,34	55,55	63,15	69,85	78,23	85,07
2016	57,98	55,44	56,61	62,12	70,16	78,68	85,15

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017

Figuur 20 Percentage gediplomeerde totale instroom (inclusief tussenjaar) in ho per vooropleiding naar hoogst genoten opleiding ouders, examenjaar 200708-201516

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017

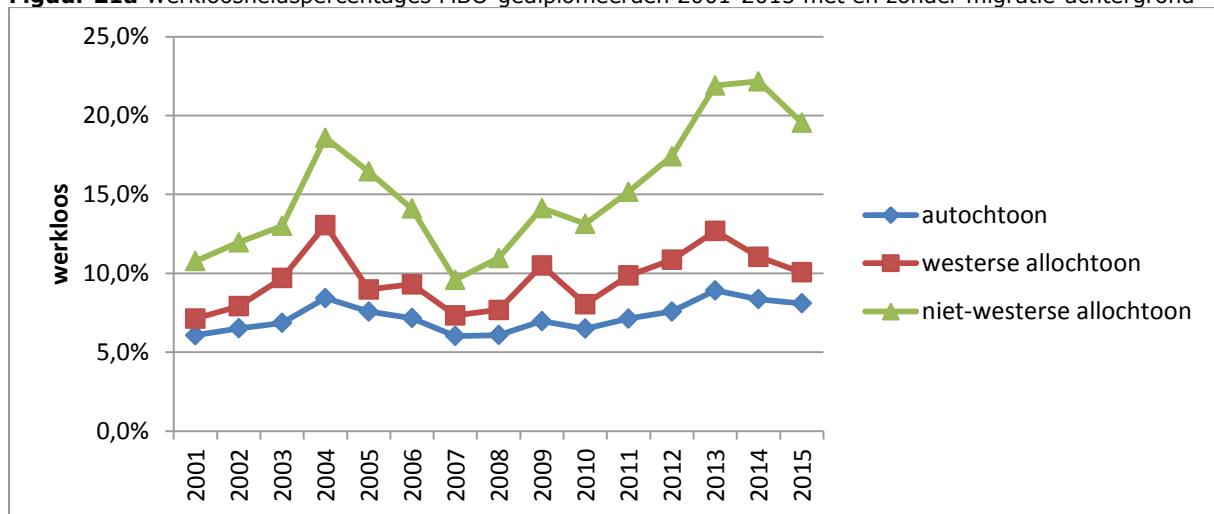
2d. Kansenongelijkheid op de arbeidsmarkt

2d.1. Ongelijkheid op de arbeidsmarkt voor mbo'ers

Kans op een baan MBO

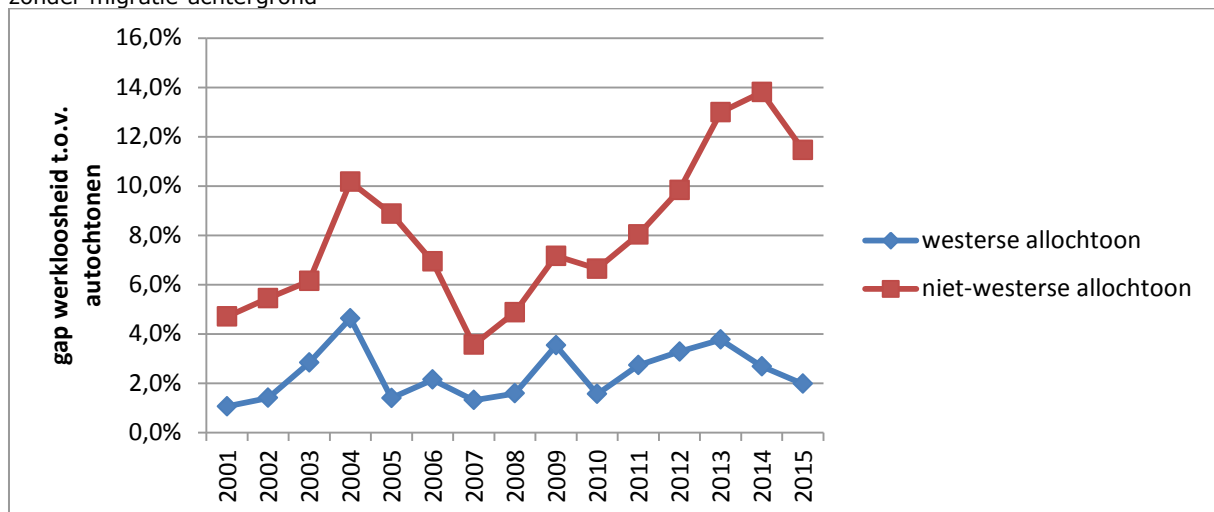
Hieronder staan de werkloosheidspercentages voor afgestudeerde MBO-ers, uitgesplitst naar gediplomeerden met en zonder migratieachtergrond (periode 2001-2015) (figuur 21a). Figuur 21b toont de werkloosheidspercentages en figuur X het verschil in werkloosheidspercentage met de MBO-gediplomeerden zonder migratie-achtergrond.

Figuur 21a Werkloosheidspercentages MBO-gediplomeerden 2001-2015 met en zonder migratie-achtergrond

Bron: ROA, 2017

Figuur 21b Verschil in werkloosheidspercentages MBO-gediplomeerden 2001-2015 met gediplomeerden zonder migratie-achtergrond

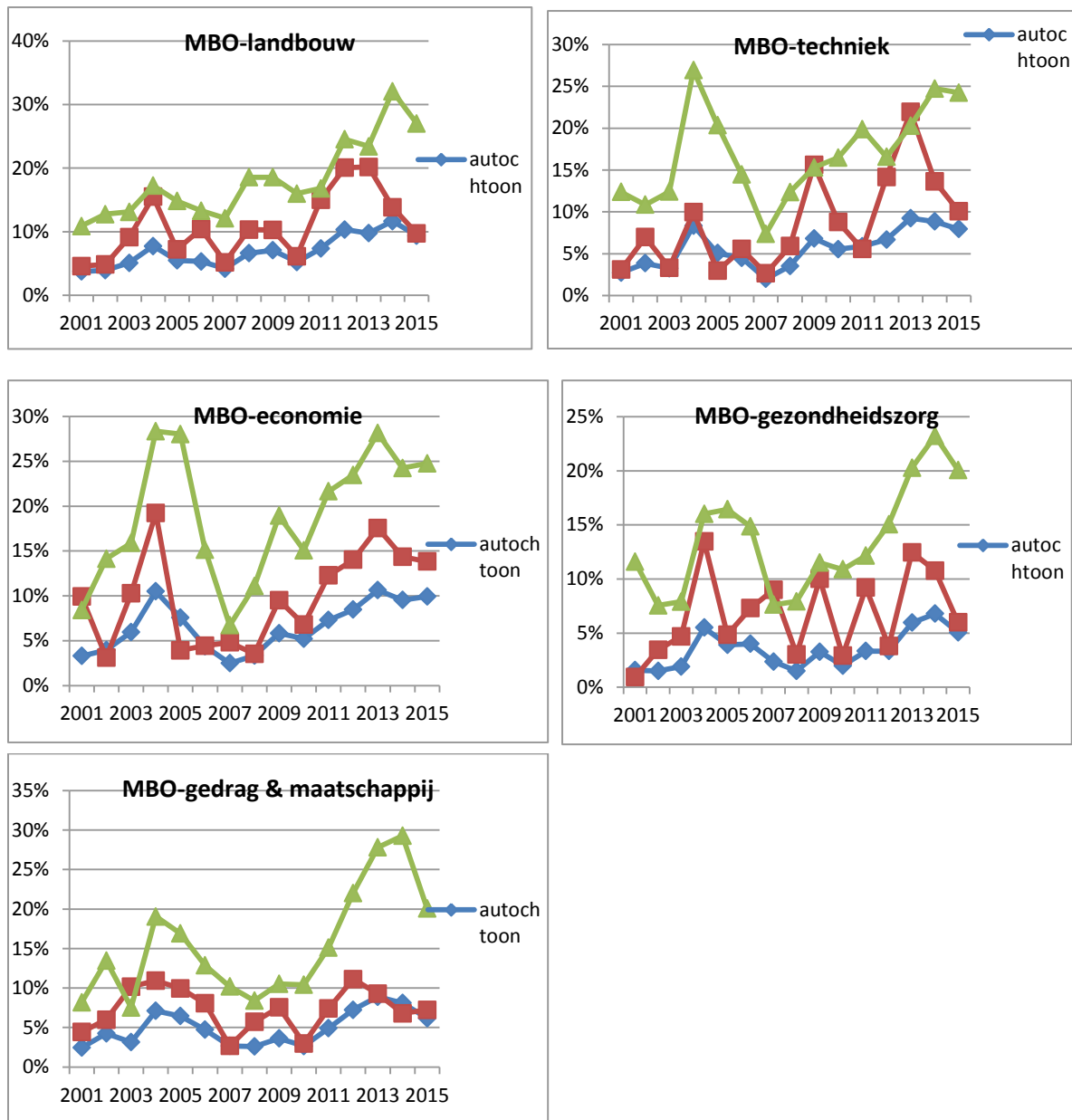

Bron: ROA-2017

Verschillen tussen sectoren

Hieronder, in figuur 22 staan dezelfde grafieken uitgesplitst per sector in het mbo.

Figuur 22 Werkloosheidspercentages MBO-gediplomeerden 2001-2015 met gediplomeerden naar wel/geen migratie-achtergrond, per sector

Stageplaatsen MBO

Stageproblemen bij mbo-studenten met een migratie-achtergrond

Beroepspraktijkvorming (BPV) vormt een belangrijk onderdeel van MBO-opleidingen. Deze paragraaf beschrijft de resultaten van het onderzoek naar problemen bij het vinden van een stage zoals die worden ervaren door mbo-studenten met- en zonder een migratie-achtergrond.

Methode en materialen

1.2.1 Databronnen

BVE Monitor 2004-2015

De BVE-Monitor is gericht op schoolverlaters van de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). De schoolverlaters worden ongeveer anderhalf jaar na het verlaten van de opleiding ondervraagd door middel van een schriftelijke of internet vragenlijst. De studenten zijn o.m. bevraagd over hun ervaringen tijdens hun opleiding.

Er is een meerjarenbestand beschikbaar met de peiljaren 2004-2015. De steekproeven zijn niet in alle jaren representatief voor de mbo-onderwijssoorten; er is een weegfactor beschikbaar op basis van populatiecijfers.

1.2.2 Aanvullende selecties.

Alleen de BOL-studenten zijn onderzocht .

1.2.3 Operationalisering

Ervaren stageproblemen

Gevraagd is: 'Heeft u tijdens de gevolgde BOL/BBL-opleiding problemen ondervonden bij het vinden van een beroepspraktijkvormings- of stageplaats?' Respondenten konden antwoorden met 'ja' of 'nee'.

Migratie-achtergrond

Uit de monitor is bekend of (ouders van) studenten afkomstig zijn uit een ander land (of regio van landen) dan Nederland. Hierbinnen is een nader onderscheid gemaakt tussen studenten met een niet-westerse en westerse migratie-achtergrond.

Trend

De jaarvergelijking is gebaseerd op het jaar van afstuderen.

Niveau en sector MBO

De volgende MBO-kenmerken worden onderscheiden:

- BOL 1/2 landbouw
- BOL 1/2 techniek
- BOL 1/2 economie
- BOL 1/2 gezondheidszorg
- BOL 3/4 landbouw
- BOL 3/4 techniek
- BOL 3/4 economie
- BOL 3/4 gezondheidszorg
- BOL 3/4 gedragmaatschappij

Resultaten

Tabellen

Nr	Titel
25	Aandeel MBO-studenten dat problemen heeft ervaren bij het zoeken naar een stage, per jaar van afstuderen 2003-2014, naar migratie-achtergrond
26	Aandeel MBO-leerlingen dat problemen ervaren bij het zoeken van een stage naar herkomstregio 2014
27	Kans op stageproblemen naar jaar, migratie-achtergrond, en opleidingskenmerken

Nb. De percentages in tabel 1 en 2 zijn vastgesteld na weging; de vermelde aantallen zijn ongewogen.

Toelichting resultaten

In tabel 25 is het percentage mbo studenten (BOL) weergegeven dat heeft aangegeven tijdens de studie problemen te hebben ervaren bij het vinden van een stage. Het percentage is sinds afstudeerjaar 2003 afgenomen en per 2009-2010 weer toegenomen. Ook wordt duidelijk dat studenten met een niet-westerse migratie-achtergrond vaker problemen ervaren dan studenten zonder migratie-achtergrond.

In tabel 26 zijn de studenten met een migratie-achtergrond voor het jaar 2014 opgesplitst naar herkomstland of -regio van landen. het aandeel dat problemen heeft ervaren is het laagst onder Nederlanders zonder migratie-achtergrond (22%) en het hoogst onder studenten met een Marokkaanse achtergrond (34%).

Uit tabel 27 volgt dat er verschillen bestaan in de kans op ervaren stageproblemen tussen mbo-niveau's en -sectoren, maar dat deze niet de verschillen naar migratie-achtergrond verklaren.

Tabel 26 Aandeel BOL-studenten dat problemen heeft ervaren bij het vinden van een stage, per jaar van afstuderen 2003-2014, naar migratie-achtergrond (kolompercentages; n = 15.893)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Geen migratie-achtergrond	ja	17,3	18,4	14,5	16,1	15,3	15,0	14,0	16,3	17,2	18,2	18,2	21,9
	nee	82,7	81,6	85,5	83,9	84,7	85,0	86,0	83,7	82,8	81,8	81,8	78,1
Westerse migratie-achtergrond	ja	21,6	25,6	24,5	17,7	21,8	11,3	20,4	18,6	20,1	21,9	23,9	25,1
	nee	78,4	74,4	75,5	82,3	78,2	88,7	79,6	81,4	79,9	78,1	76,1	74,9
Niet-westerse migratie-achtergrond	ja	30,7	26,1	25,5	26,2	24,8	25,7	22,4	22,5	24,6	26,9	25,6	31,1
	nee	69,3	73,9	74,5	73,8	75,2	74,3	77,6	77,5	75,4	73,1	74,4	68,9

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017 (berekening op JOB-data)

Tabel 27 Aandeel MBO-leerlingen dat problemen heeft ervaren bij het vinden van een stage naar etnische herkomst 2014 (rijpercentages; n=15.893)

		Ja	nee
		%	%
Geen migratie-achtergrond	Nederlands (incl. vml. Ned. Indië)	22	78
Westerse migratie-achtergrond	Noord- Midden- en West-Europees (excl. NL)	22	78
	Zuid-Europees (incl. Balkan)	25	75
	Oost-Europees	28	72
	Overig OESO	26	74
	Indonesisch	28	72
Niet-westerse migratie-achtergrond	Antiliaans of Arubaans	30	70
	Surinaams	32	68
	Overig Latijns Amerikaans	26	74
	Marokkaans	34	66
	Overig Afrikaans	33	67
	Turks	29	71
	Overig Aziatisch	32	68

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017 (berekening op JOB-data)

Tabel 28 Kans op stageproblemen naar jaar, etniciteit, en opleidingskenmerken (n= 78.628)

	1				2			
	b	se	sig	Odds-ratio	B	se	sig	Odds-ratio
Migratie-achtergrond								
Geen	Ref.				Ref.			
Westers	0,229	0,041	0,000	1,257	0,213	0,041	0,000	1,238
Niet-westers	0,514	0,025	0,000	1,672	0,466	0,026	0,000	1,594
Onbekend	0,482	0,219	0,028	1,620	0,461	0,221	0,037	1,585
Jaren								
2003					0,144	0,060	0,016	1,155
2004					0,262	0,059	0,000	1,300
2005					0,070	0,065	0,284	1,073
2006					0,166	0,061	0,006	1,181
2007					0,135	0,060	0,023	1,145
2008					0,171	0,066	0,009	1,187
2009					Ref.			
2010					0,075	0,064	0,240	1,078
2011					0,232	0,065	0,000	1,261
2012					0,306	0,052	0,000	1,357
2013					0,304	0,064	0,000	1,356
2014					0,533	0,052	0,000	1,703
BOL-niveau en -sector								
BOL1-2 landbouw					Ref.			
BOL3-4 landbouw					-0,269	0,081	0,001	0,764
BOL1-2 techniek					0,049	0,084	0,560	1,050
BOL3-4 techniek					-0,412	0,077	0,000	0,662
BOL1-2 economie					-0,267	0,079	0,001	0,766
BOL3-4 economie					-0,397	0,075	0,000	0,673
BOL1-2 gezondheidszorg					-0,308	0,081	0,000	0,735
BOL3-4 gezondheidszorg					-0,358	0,076	0,000	0,699

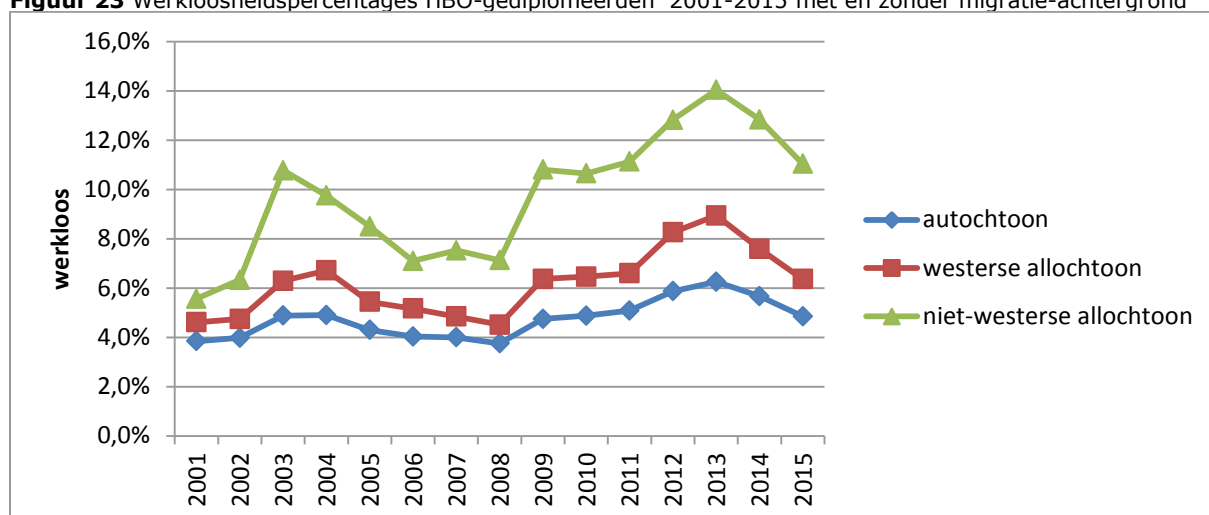
BOL3-4_gedragmaatschappij					-0,638	0,077	0,000	0,528
---------------------------	--	--	--	--	--------	-------	-------	-------

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017 (berekening op JOB-data)

Ongelijkheid arbeidsmarkt voor hbo'ers

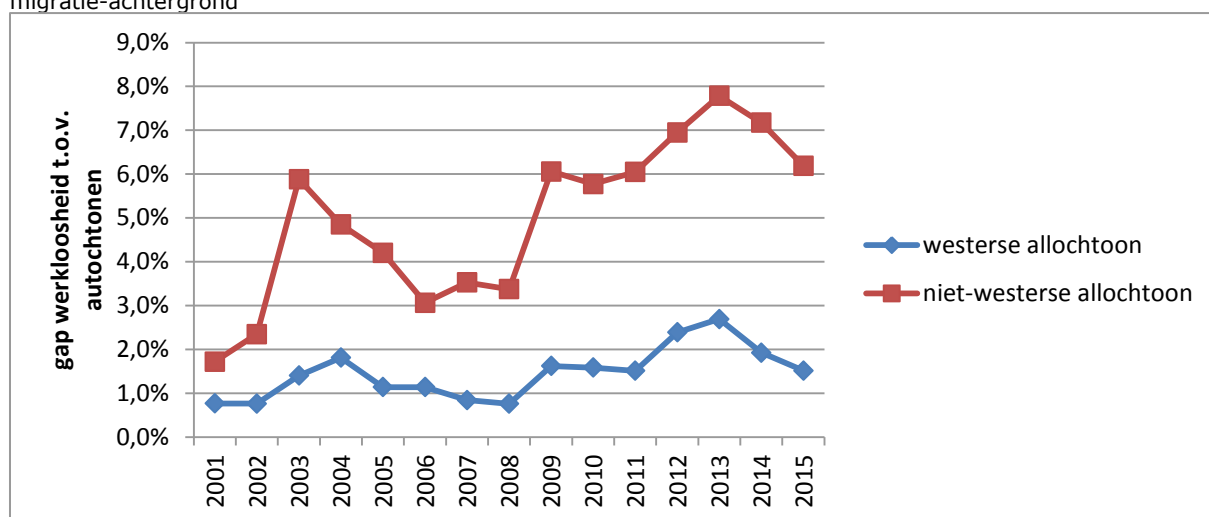
Hieronder staan de werkloosheidspercentages voor afgestudeerde HBO-ers, uitgeplitst naar gediplomeerden met en zonder migratieachtergrond (periode 2001-2015) (figuur 23). Figuur 24 toont de werkloosheidspercentages en figuur X het verschil in werkloosheidspercentage met de HBO-gediplomeerden zonder migratie-achtergrond.

Figuur 23 Werkloosheidspercentages HBO-gediplomeerden 2001-2015 met en zonder migratie-achtergrond

Bron: ROA, 2017

Figuur 24 Verschil in werkloosheidspercentages HBO-gediplomeerden 2001-2015 met gediplomeerden zonder migratie-achtergrond

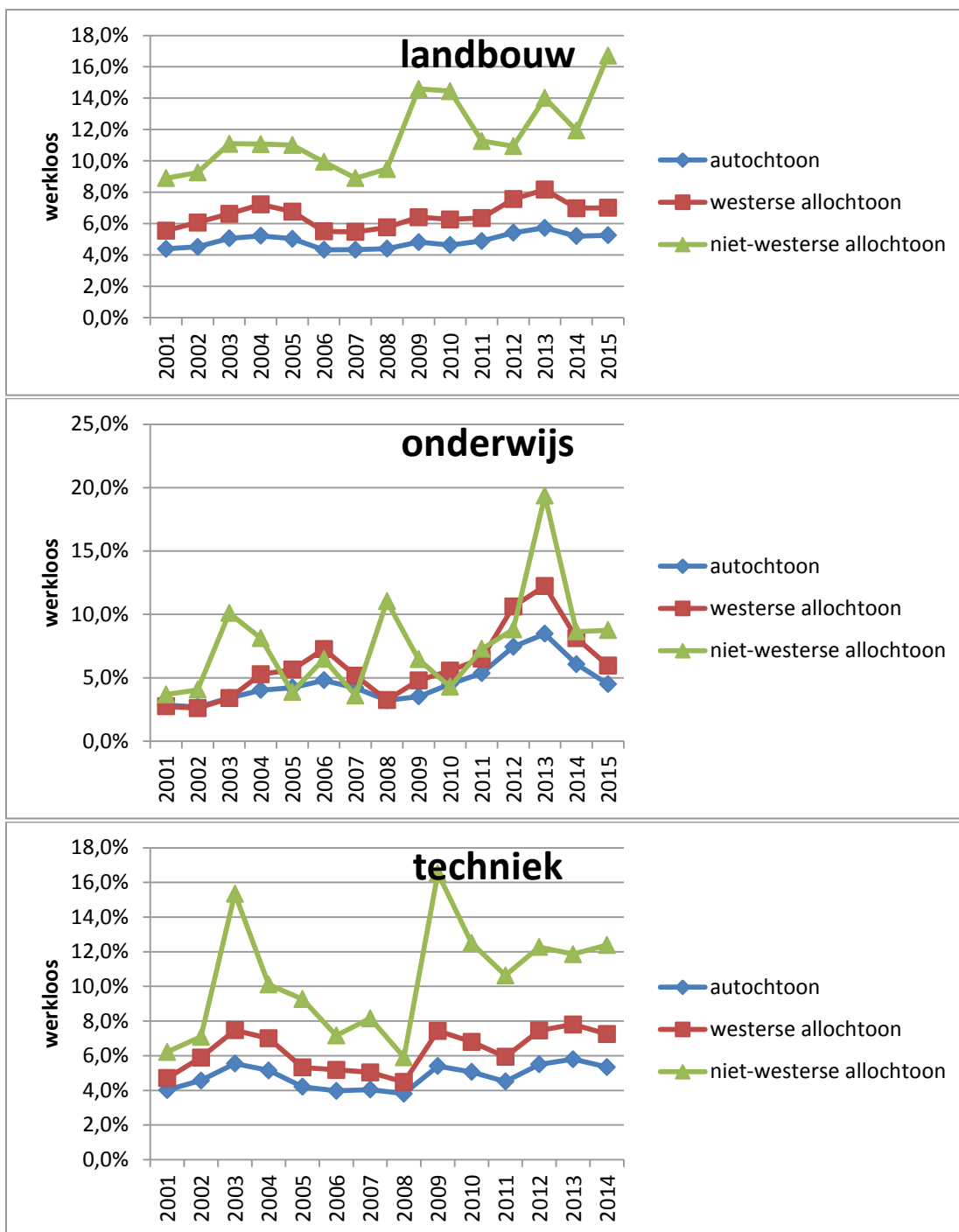

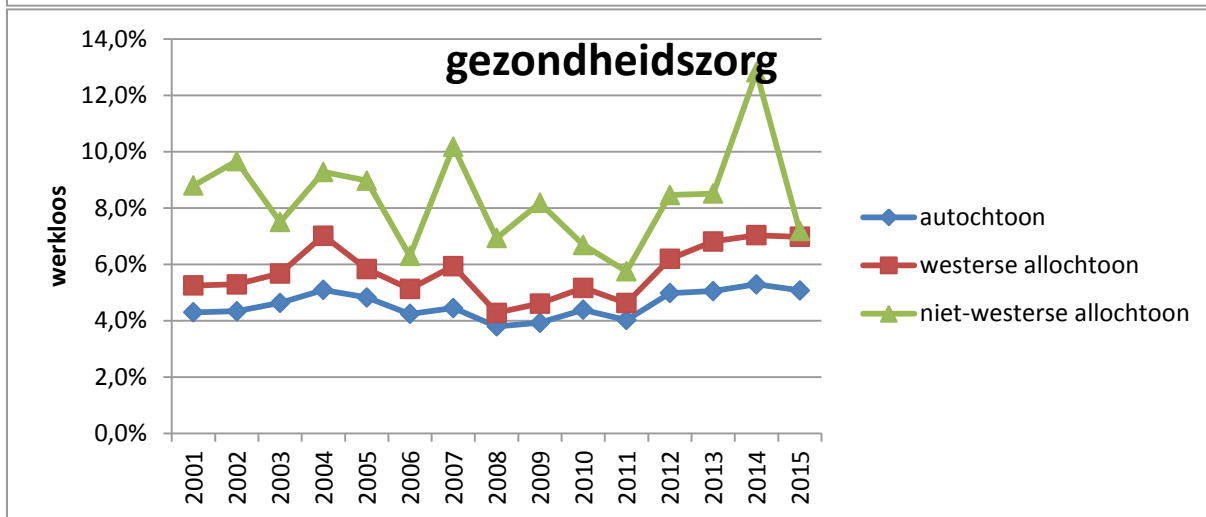
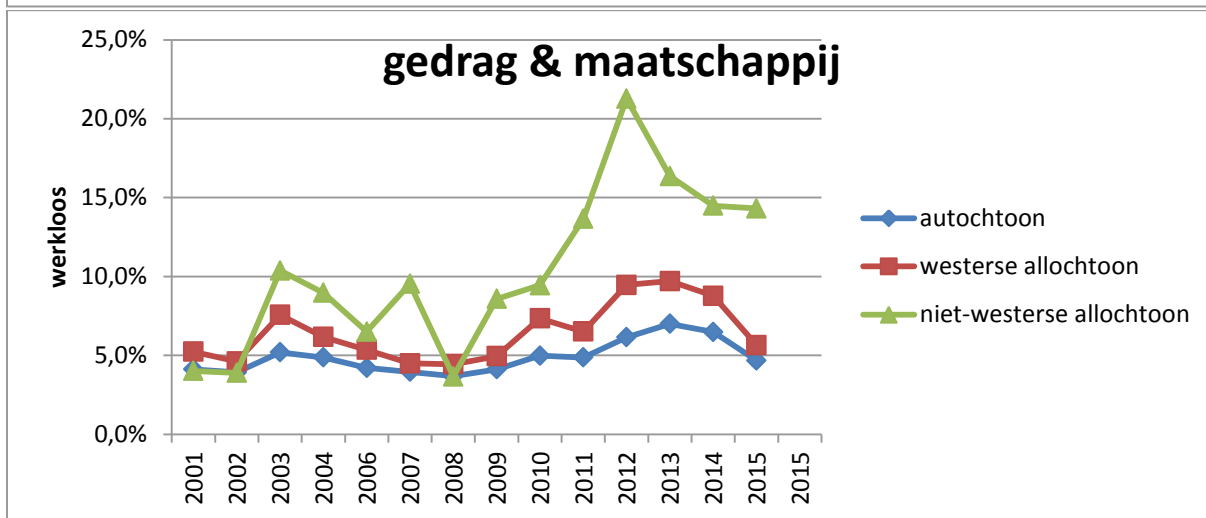
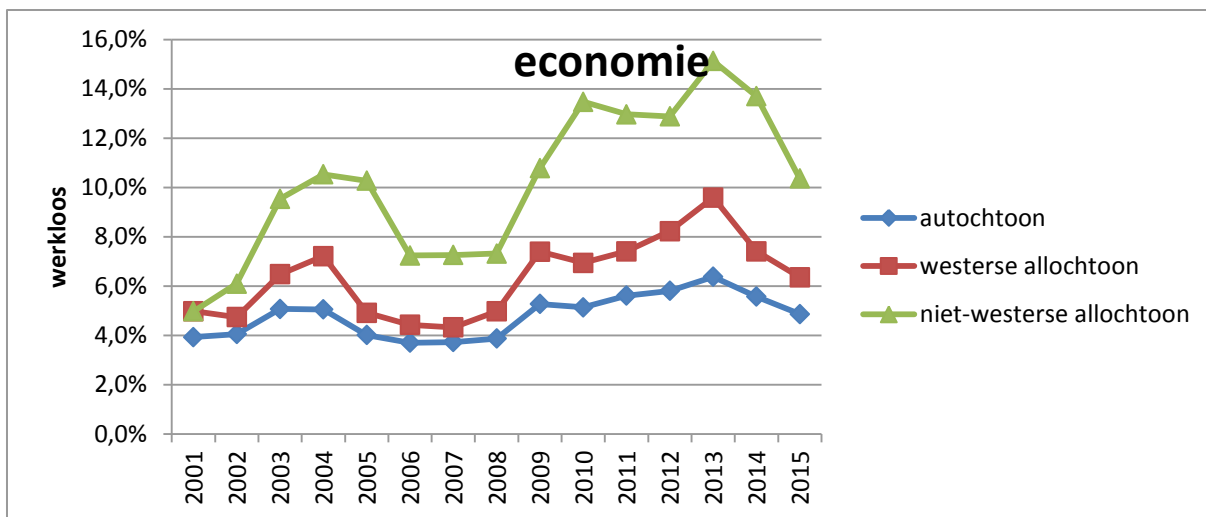
Bron: ROA, 2017

Verschillen tussen sectoren

Hieronder staan dezelfde grafieken uitgesplitst per sector in het hbo (figuur 25).

Figuur 25 Werkloosheidspercentages HBO-gediplomeerden 2001-2015 met en zonder migratie-achtergrond naar sector

Bron: ROA, 2017